

На основу члана 172. став 2, члана 173. став 2, члана 176. став 1, члана 177. став 1, члана 179. став 4, члана 182, члана 188. став 2, члана 189. став 2, члана 239. и члана 249. став 1. Закона о ваздушном саобраћају („Службени гласник РС”, бр. 73/10, 57/11, 93/12 и 45/15),

Директор Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије доноси

ПРАВИЛНИК

о изменама и допунама Правилника о летачком особљу

Члан 1.

У Правилнику о летачком особљу („Службени гласник РС”, број 33/13), у члану 2. став 2. мења се и гласи:

„Појам „држава чланица” који се користи у Прилогу 1. овог правилника означава државе чланице Европске уније, Републику Србију и државе за које је у оквиру система Заједничких ваздухопловних власти (*ЈАА*) издата препорука за међусобно прихватање („*mutual recognition recommendation*”).”.

Члан 2.

У члану 3. став 2. мења се и гласи:

„Прилогом 1. овог правилника преузимају се Анекси I-VII Уредбе Комисије (ЕУ) бр. 1178/2011 од 3. новембра 2011. године која ближе прописује техничке захтеве и управне процедуре за летачко особље, која је измењена и допуњена следећим уредбама:

- 1) Уредба Комисије (ЕУ) бр. 290/2012 од 30. марта 2012. године;
- 2) Уредба Комисије (ЕУ) бр. 70/2014 од 27. јануара 2014. године;
- 3) Уредба Комисије (ЕУ) бр. 245/2014 од 13. марта 2014. године;
- 4) Уредба Комисије (ЕУ) бр. 2015/445 од 17. марта 2015. године.”.

Став 10. мења се и гласи:

„Прилогом 2. овог правилника прописују се допунски услови за примену Анекса I-VII уредби из става 2. овог члана.”.

Члан 3.

Члан 4. мења се и гласи:

„Члан 4.

Пилоти ваздухоплова из члана 4. став 1. тач. (б) и (ц) и став 5. Основне уредбе (ЕЗ) бр. 216/2008 морају да испуне техничке захтеве и управне процедуре прописане у Анексима I и IV Прилога 1. овог правилника.

Независно од права ималаца дозвола дефинисаних у Анексу I Прилога 1. овог правилника, имаоци дозвола пилота издатих у складу са главама Б и Ц Анекса I Прилога 1. овог правилника могу да обављају летове из члана 6. став 4а Уредбе (ЕУ) бр. 965/2012, чиме се не доводи у питање усклађеност са било којим додатним захтевима за превоз путника и развој комерцијалних операција који су дефинисани у главама Б или Ц Анекса I Прилога 1. овог правилника.”.

Члан 4.

У члану 5. после става 7. додаје се став 8, који гласи:

„До 8. априла 2019. године Директорат може издати пилоту ауторизацију за коришћење ограниченог права на летење авионом по правилима за инструментално летење, пре него што пилот испуни све потребне захтеве неопходне за издавање овлашћења за инструментално летење у складу са овим правилником, уз следеће услове:

1) Директорат издаје те ауторизације само када је то оправдано одређеним посебним локалним потребама које није могуће испунити са овлашћењима утврђеним овим правилником;

2) права добијена ауторизацијом заснивају се на безбедносној процени ризика коју обавља Директорат, узимајући у обзир обим обуке потребне за достизање траженог нивоа оспособљености пилота;

3) права која проистичу из ауторизације морају да буду ограничена на ваздушни простор Републике Србије или делове тог простора;

4) ауторизација се издаје подносиоцу захтева након завршене одговарајуће обуке са овлашћеним инструктором и демонстрирања оспособљености пред овлашћеним испитивачем, на начин који одреди Директорат;

5) Директорат мора да обавести Комисију, Агенцију и државе чланице *EASA* о специфичностима те ауторизације, укључујући своје образложење и безбедносну процену ризика;

6) Директорат мора да прати активности повезане са ауторизацијом како би обезбедио прихватљив ниво безбедности и предузео одговарајуће мере у случају утврђивања повећаног ризика или било којих других безбедносних проблема;

7) Директорат мора да преиспита безбедносна питања која су повезана са увођењем ауторизације и поднесе извештај Комисији најкасније до 8. априла 2017. године.”.

Члан 5.

У члану 9. став 1. мења се и гласи:

„Директорат може да прихвати дозволе, овлашћења или сертификате, као и пратеће медицинске сертификате, издате од стране или у име трећих држава, у складу са одредбама Анекса III Прилога 1. овог правилника.”.

После става 6. додаје се став 7, који гласи:

„Директорат врши продужење, односно обнову важења овлашћења за летење на типу авиона које је издато са ограничењем из става 6. овог члана, ако ималац овлашћења достави доказе да испуњава услове за продужење, односно обнову важења овлашћења прописане од стране треће земље у којој је овлашћење стечено.”.

Члан 6.

После члана 10. додаје се члан 10а који гласи:

„Обука за стицање овлашћења за летење на типу и подаци о оперативној усклађености

Члан 10а

Када анекси овог правилника упућују на податке о оперативној усклађености утврђене у складу са Уредбом (ЕУ) бр. 748/2012, а ти подаци нису доступни за одговарајући тип ваздухоплова, кандидат на обуци за стицање овлашћења за летење на типу мора да испуни само услове утврђене анексима Уредбе (ЕУ) бр. 1178/2011.

Обуке за стицање овлашћења за летење на типу, које су одобрене пре него што је у подацима о оперативној усклађености за одговарајући тип ваздухоплова у складу са Уредбом (ЕУ) бр. 748/2012 одобрен минималан садржај обуке пилота за стицање овлашћења за летење на типу, морају да укључе обавезне елементе обуке најкасније до 18. децембра 2017. године или две године од одобравања података о оперативној усклађености, у зависности од тога шта је последње.”.

Члан 7.

После члана 11. додају се чл. 11а и 11б који гласе:

„Услови за признавање обуке и звања стечених у војној служби

Члан 11а

Лицима која су оспособљена за пилота у Војној академији Војске Србије, односно у оружаним снагама држава претходница, за стицање дозволе пилота авиона и хеликоптера, признаје се војна служба под следећим условима:

1) За стицање дозволе приватног пилота авиона или хеликоптера (*PPL(A/H)*), кандидат мора да:

- испуни услове прописане у *FCL.210.A* односно *FCL.210.H* који се односе на искуство и признавање времена летења;
- положи испит из предмета „Ваздухопловни прописи” из одредбе *FCL.215*;
- положи практичан испит у складу са одредбом *FCL.235*.

2) За стицање дозволе професионалног пилота авиона или хеликоптера (*CPL(A/H)*), кандидат мора да:

- испуни услове који се односе на искуство прописане у Додатку 3 Анекса I (*CPL* модулари програм обуке - Авиони - тачка 12, односно, *CPL* модулари програм обуке - Хеликоптери - тачка 11);
- положи теоријски испит из предмета прописаних у *FCL.310*;
- положи практичан испит у складу са одредбом *FCL.320*.

3) За стицање дозволе транспортног пилота авиона или хеликоптера (*ATPL(A/H)*), кандидат мора да:

- испуни услове прописане у *FCL.510.A* (б), односно *FCL.510.H* (б), који се односе на захтевано искуство;
- заврши теоријску обуку у одобреном центру за обуку (*ATO*) у складу са *FCL.515* (а);
- положи теоријски испит из предмета прописаних у *FCL.515* (б);
- положи практичан испит у складу са одредбом *FCL.520.A*, односно *FCL.520.H*.

4) За стицање овлашћења за инструментално летење (*IR*), кандидат мора да:

- испуни услове прописане у *FCL.610*;
- испуни услове прописане у *FCL.615* (а) 2) који се односе на захтевану практичну обуку;
- заврши додатну практичну обуку, ако руководиоца обуке одобреног центра за обуку (*ATO*) процени да је она потребна;
- заврши теоријску обуку у одобреном центру за обуку (*ATO*) у складу са *FCL.615* (а);
- положи теоријски испит из предмета прописаних у *FCL.615* (б);
- положи практичан испит у складу са одредбом *FCL.620*.

5) За стицање овлашћења за летење на класи или типу ваздухоплова кандидат мора да достави доказ да је завршио обуку за одговарајућу класу или тип ваздухоплова у војсци, да испуњава услове из *FCL.720.A* за авионе, односно *FCL.720.H* за хеликоптере који се односе на потребно искуство и да положи практичан испит у складу са одредбом *FCL.725* (ц).

Испит за стицање овлашћења за инструментално летење може да се комбинује са испитом за стицање овлашћења за летење на класи или типу ваздухоплова.

Пре приступања практичном испиту из става 1. овог члана на одговарајућој класи или типу цивилног ваздухоплова који поседује *EASA* потврду о типу, кандидат мора да,

у одобреном центру за обуку (*ATO*), заврши додатну обуку, ако руководилац обуке тог центра процени да је обука потребна.

Практичан испит из става 1. овог члана може да се спроведе на одговарајућој класи или типу војног ваздухоплова за који је кандидат оспособљен у војсци, ако је тај ваздухоплов одговарајуће опремљен за ту намену и ако постоји еквивалентна класа или тип ваздухоплова који поседује *EASA* потврду о типу.

Ако је испит за стицање дозволе или овлашћења спроведен на класи или типу војног ваздухоплова у складу са ставом 4. овог члана, у рубрику XII дозволе („Овлашћења, сертификати и права”) се уписује ограничење за летење само на ваздухопловима који су уписани у Регистар ваздухоплова Републике Србије.

Ограничење из става 5. овог члана се укида кад ималац дозволе изврши проверу стручности или практичан испит на одговарајућем цивилном ваздухоплову који поседује *EASA* потврду о типу.

Признавање војне обуке наставника летења и обуке за акробатско летење

Члан 116

За стицање сертификата инструктора летења на авиону или хеликоптеру (*FI(A/H)*), кандидат мора да достави доказе о томе да је завршио војни курс наставника летења и да положи процену оспособљености у складу са одредбом *FCL.935*.

Права стечена у складу са ставом 1. овог члана су ограничена на начин прописан у *FCL.910.FI* тач. (а) и (б), осим ако кандидат достави доказе да је у Војсци Србије, односно у оружаним снагама држава претходница, испунио услове прописане у *FCL.910.FI* тачка (ц).

За стицање овлашћења за акробатско летење кандидат мора да достави доказе о томе да је у Војсци Србије, односно у оружаним снагама држава претходница, завршио обуку за акробатско летење.

Права стечена у складу са ставом 3. овог члана су ограничена на летење на класи или типу ваздухоплова на којем је завршена обука за акробатско летење, под условом да кандидат поседује важеће овлашћење за летење на одговарајућој класи или типу ваздухоплова.”.

Члан 8.

У члану 12. став 4. мења се и гласи:

„*JAR* усаглашени центри за обуку могу да пружају обуку за *Part-FCL* дозволу приватног пилота (*PPL*), за припадајућа овлашћења у складу са потврдом о праву на обучавање, као и за дозволу пилота лаких ваздухоплова (*LAPL*), без испуњавања одредби Анекса VI и VII Прилога 1. овог правилника, до 8. априла 2018. године, под условом да су регистровани пре 8. априла 2015. године.”.

Члан 9.

У члану 18. став 1. мења се и гласи:

„Одредбе овог правилника сходно се примењују на продужење и обнову важења овлашћења и сертификата у *JAR* неусаглашеним дозволама.”.

Став 3. мења се и гласи:

„Имаоцима *JAR* неусаглашених дозвола пилота авиона и хеликоптера који нису поднели захтев за конверзију у *Part-FCL* дозволу издаје се нов образац дозволе, чији је изглед и садржај дат у Прилогу 2. овог правилника.”.

Став 4. брише се.

Члан 10.

После члана 18. додаје се члан 18а који гласи:

„Примена овог правилника на ваздухоплове који немају EASA потврду о типу

Члан 18а

За стицање овлашћења за летење на типу ваздухоплова који има EASA потврду о типу кандидат мора да поседује *PART-FCL* дозволу.

Имаоцу *PART-FCL* дозволе који је завршио обуку и положио испит за стицање овлашћења за летење на типу ваздухоплова који нема EASA потврду о типу овлашћење се уписује у дозволу која се издаје на обрасцу прописаном у Прилогу 2. овог правилника за *JAR* неусаглашене дозволе.

Обуку пилота за стицање овлашћења за летење на типу ваздухоплова који нема EASA потврду о типу може да врши инструктор летења на том типу ваздухоплова који поседује специјално одобрење за вршење те обуке издато од стране Директората.

У погледу осталих услова који се односе на стицање овлашћења за летење на типу ваздухоплова који нема EASA потврду о типу сходно се примењују одредбе овог правилника.”.

Члан 11.

Прелазне одредбе

Прилог 1. Правилника о летачком особљу („Службени гласник РС”, број 33/13) мења се и допуњава на начин прописан у Прилогу 1. који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

Прилог 2. Правилника о летачком особљу („Службени гласник РС”, број 33/13) мења се Прилогом 2. који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

Члан 12.

Ступање Правилника на снагу

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, осим одредаба *FCL.315.A*, *FCL.410.A* тачка (а), *FCL.725.A* тачка (ц), које се примењују од 8. априла 2018. године.

Бр. 6/2-01-0014/2015-0001

У Београду, 16. јуна 2015. године

Директор,

Мирјана Чизмаров, с.р.

(FCL.015)

У Анексу I (*PART-FCL*) Прилога 1. назив FCL.015 мења се и гласи:

„**FCL.015 Подношење захтева и издавање, продужење и обнова дозвола, овлашћења и сертификата**”.

(FCL.020)

У Анексу I (*PART-FCL*) Прилога 1. FCL.020 мења се и гласи:

„(а) Пилот ученик може да лети самостално само ако је за то овлашћен и ако је под надзором инструктора летења.

(б) Пре првог самосталног лета пилот ученик мора да има најмање:

- 1) за летење авионом, хеликоптером и ваздушним бродом: 16 година старости;
- 2) за летење једрилицом и балоном: 14 година старости.”.

(FCL.025)

У Анексу I (*PART-FCL*) Прилога 1. назив FCL.025 мења се и гласи:

„**FCL.025 Теоријски испити за стицање дозвола и овлашћења**”.

У тачки (а) подтач. 1) и 2). мењају се и гласе:

„1) Кандидати морају да положи целокупан теоријски испит за одређену дозволу или овлашћење под одговорношћу једне државе чланице.

2) Кандидати могу да полажу теоријски испит само ако добију препоруку од стране одобреног центра за обуку (*ATO*) који је одговоран за њихову обуку, након што су завршили одговарајуће елементе курса теоријске обуке у задовољавајућем стандарду.”.

У тачки (б) подтачка 1) мења се и гласи:

„1) Кандидат је положио предмет теоријског испита ако постигне најмање 75 % бодова од максимално предвиђеног броја бодова за тај предмет. Не постоје негативни бодови.”.

У тачки (б) подтачка 3) и став после подтачке 3) мењају се и гласе:

„3) Ако кандидат не положи један од предмета теоријског испита из четири покушаја или не положи све предмете током шест испитних рокова или у року назначеном у тачки (б) 2), мора поново да положи све предмете теоријског испита.

Пре поновног полагања теоријског испита, кандидат мора да заврши додатну обуку у одобреном центру за обуку (*ATO*). Одобрени центар за обуку (*ATO*) мора да одреди обим и садржај потребне додатне обуке, у зависности од потреба кандидата.”.

У тачки (ц) подтачка 1) (ii) мења се и гласи:

„(ii) за издавање дозволе професионалног пилота (*CPL*), овлашћења за инструментално летење (*IR*) или овлашћења за инструментално летење на рути (*EIR*), током периода од 36 месеци;”.

(FCL.035)

У Анексу I (*PART-FCL*) Прилога 1. FCL.035 тачка (а) подтачка 1) мења се и гласи:

„1) Ако није другачије одређено овим анексом, време летења које се признаје у сврху стицања дозволе, овлашћења или сертификата, мора да се оствари на истој категорији ваздухоплова за коју се тражи дозвола, овлашћење или сертификат.”.

Тачка (а) подтачка 3) мења се и гласи:

„3) Време летења у својству копилота или *PICUS*. Ако није другачије одређено овим анексом, имаоцу пилотске дозволе, када делује као копилот или *PICUS*, признаје се

целокупно време летења у улози копилота у сврху постизања укупног времена летења које је потребно за стицање пилотске дозволе вишег ранга.”

Тачка (б) подтачка 1) мења се и гласи:

„1) Кандидату који је положио теоријски испит за дозволу транспортног пилота признаје се потребно теоријско знање за стицање дозволе пилота лаких ваздухоплова, дозволе приватног пилота, дозволе професионалног пилота и, осим за хеликоптере, за стицање овлашћења за инструментално летење (*IR*) и овлашћења за инструментално летење на рути (*EIR*) у оквиру исте категорије ваздухоплова.”

У тачки (б) после подтачке 4) додаје се подтачка 5) која гласи:

„5) Не доводећи у питање тачку (б) 3), имаоцу овлашћења за инструментално летење (*IR*) на авиону који је завршио модуларни курс летачке обуке на основу претходне оспособљености за *IR(A)* или имаоцу овлашћења за инструментално летење на рути (*EIR*), у потпуности се признаје теоријска обука и испит за стицање овлашћења за инструментално летење (*IR*) на другој категорији ваздухоплова, само ако је завршио теоријску обуку и испит за *IFR* део курса у складу са *FCL.720.A* тачка (б) подтачка 2) (i).”

(FCL.055)

У Анексу I (*PART-FCL*) Прилога 1. *FCL.055* уводни део тачке (д) мења се и гласи:

„(д) Специфични захтеви за имаоце овлашћења за инструментално летење (*IR*) или овлашћења за инструментално летење на рути (*EIR*). Не доводећи у питање горе наведене тачке, имаоци овлашћења за инструментално летење (*IR*) или овлашћења за инструментално летење на рути (*EIR*) морају да прикажу способност да користе енглески језик на нивоу који им омогућава да.”

Тачка (е) мења се и гласи:

„(е) Приказивање знања језика и употреба енглеског језика за имаоце овлашћења за инструментално летење (*IR*) или овлашћења за инструментално летење на рути (*EIR*) мора да се врши методом процењивања коју је утврдила надлежна ваздухопловна власт.”

(FCL.060)

У Анексу I (*PART-FCL*) Прилога 1. *FCL.060* тачка (б) подтачка 3) мења се и гласи:

„3) као копилот са правом летења у фази крстарења, ако је:

(i) испунио захтеве из тачке (б) 1); или

(ii) током претходних 90 дана извршио најмање три сектора као копилот са правом летења у фази крстарења на истој класи или типу ваздухоплова; или

(iii) завршио обуку освежења знања и скорашњег искуства на уређају за потпуно симулирање летења (*FFS*) у интервалима који не прелазе 90 дана. Ова обука освежења знања може да буде комбинована са обуком освежења знања оператера прописаном у *Part-ORO*.”

(FCL.065)

У Анексу I (*PART-FCL*) Прилога 1. *FCL.065* мења се и гласи:

„(а) 60-64 године живота. Авиони и хеликоптери. Ималац дозволе пилота који је навршио 60 година живота не може да врши дужност пилота ваздухоплова у јавном авио-превозу осим као члан вишечлане посаде.

(б) 65 година живота. Осим у случају имаоца дозволе пилота балона или једрилице, ималац дозволе пилота који је навршио 65 година живота не може да врши дужност пилота ваздухоплова у јавном авио-превозу.

(ц) 70 година живота. Ималац дозволе пилота балона или једрилице који је навршио 70 година живота не може да врши дужност пилота балона или једрилице у јавном авио-превозу.”.

(FCL.105.A)

У Анексу I (*PART-FCL*) Прилога 1. FCL.105.A тачка (б) мења се и гласи:

„(б) Имаоци дозволе пилота лаких ваздухоплова (авион) - *LAPL(A)* могу да превозе путнике само ако су, после стицања дозволе, остварили 10 сати летења у својству *PIC* на авионима или на моторним једрилицама - *TMG*.”.

(FCL.105.S)

У Анексу I (*PART-FCL*) Прилога 1. FCL.105.S тачка (б) мења се и гласи:

„(б) Имаоци дозволе пилота лаких ваздухоплова (једрилица) - *LAPL(S)* могу да превозе путнике само ако су, после стицања дозволе, остварили 10 сати налета или 30 полетања у својству *PIC* на једрилицама или једрилицама са погоном.”.

(FCL.105.B)

У Анексу I (*PART-FCL*) Прилога 1. FCL.105.B мења се и гласи:

„Права имаоца дозволе лаких ваздухоплова (балон) - *LAPL(B)* су да лети у својству *PIC* на балонима или ваздушним бродовима који користе топао ваздух са максималним капацитетом куполе $3400 m^3$ или на балонима који користе гас са максималним капацитетом куполе од $1260 m^3$, са највише три путника, тако да у балону никада није више од четири лица.”.

(FCL.110.B)

У Анексу I (*PART-FCL*) Прилога 1. назив FCL.110.B мења се и гласи:

„*LAPL(B)* - **Захтевано искуство и признавање времена летења**”.

(FCL.235)

У Анексу I (*PART-FCL*) Прилога 1. FCL.235 тачка (ц) подтачка 2) мења се и гласи:

„2) Ако кандидат не положи било коју тачку из једне секције, сматра се да није положио целу ту секцију. Ако кандидат не положи само једну секцију мора поново да полаже само ту секцију. Ако кандидат не положи више од једне секције сматра се да није положио цео испит.”.

(FCL.205.A)

У Анексу I (*PART-FCL*) Прилога 1. FCL.205.A тачка (б) подтачка 3) мења се и гласи:

„3) обуку, практични испит и проверу за овлашћења или сертификате из горе наведених дозвола.”.

(FCL.210.A)

У Анексу I (*PART-FCL*) Прилога 1. FCL.210.A тачка (а) мења се и гласи:

„(а) Кандидати за дозволу приватног пилота - *PPL(A)* морају да остваре најмање 45 сати летења на обуци на авионима или моторним једрилицама - *TMG*, од чега пет сати морају да остваре на уређају за симулирање летења (*FSTD*), укључујући најмање:

- 1) 25 сати налета на обуци са инструктором;
- 2) 10 сати самосталног летења под надзором, укључујући најмање пет сати самосталног маршрутног летења са најмање једним маршрутним летом од најмање 270

km (150 NM), током којег мора да се изведу слетања са потпуним заустављањем на два различита аеродрома која нису аеродроми полетања.”.

(FCL.205.H)

У Анексу I (*PART-FCL*) Прилога 1. FCL.205.H тачка (б) подтачка 3) мења се и гласи:

„3) обуку, практични испит и проверу за овлашћења или сертификате из горе наведених дозвола.”.

(FCL.205.As)

У Анексу I (*PART-FCL*) Прилога 1. FCL.205.As тачка (б) подтачка 3) мења се и гласи:

„3) обуку, практични испит и проверу за овлашћења или сертификате из горе наведених дозвола.”.

(FCL.205.S)

У Анексу I (*PART-FCL*) Прилога 1. FCL.205.S тачка (ц) мења се и гласи:

„(ц) Без обзира на (б) 2), ималац дозволе пилота једрилица (*SPL*) који има право да обавља послове инструктора летења или испитивача може да прима надокнаду за:

1) спровођење обуке за дозволу пилота лаких ваздухоплова (једрилица) - *LAPL(S)* или дозволу пилота једрилица (*SPL*);

2) спровођење практичних испита и провера стручности из горе наведених дозвола;

3) обуку, практични испит и проверу за овлашћења и сертификате из горе наведених дозвола.”.

(FCL.205.B)

У Анексу I (*PART-FCL*) Прилога 1. FCL.205.B тачка (а) мења се и гласи:

„(а) Права имаоца дозволе пилота балона (*BPL*) су да лети у својству *PIC* на балонима.”.

Тачка (ц) подтачка 3) мења се и гласи:

„3) обуку, практични испит и проверу за овлашћења или сертификате из горе наведених дозвола.”.

(FCL.230.B)

У Анексу I (*PART-FCL*) Прилога 1. FCL.230.B мења се и гласи:

„(а) Имаоци дозволе пилота балона (*BPL*) могу да користе права из својих дозвола на одређеној класи балона након што су током претходна 24 месеца као пилоти на тој класи балона остварили најмање:

1) шест сати летења у својству *PIC*, укључујући 10 полетања и слетања;

2) један лет на обуци са инструктором на балону у оквиру одговарајуће класе;

3) додатно, ако је пилот квалификован за летење на више класа балона, у циљу коришћења права из дозволе на другој класи, најмање три сата летења на тој класи током претходна 24 месеца, укључујући три полетања и слетања.

(б) Ималац дозволе пилота балона (*BPL*) може да управља балоном у оквиру оне групе балона на којој је спроведен тренажни лет или на балону из групе са мањим капацитетом куполе.

(ц) Ималац дозволе пилота балона (*BPL*) који не испуњава захтеве наведене у тачки (а), пре него што настави да користи права из своје дозволе, мора да:

- 1) успешно положи проверу стручности са испитивачем на балону у оквиру одговарајуће класе; или
- 2) оствари додатни налет или полетања и слетања, са инструктором или самостално под надзором инструктора, у циљу испуњења захтева наведених у тачки (а).

(д) У случају наведеном у тачки (ц) 1) имацац дозволе пилота балона (*BPL*) може да управља балоном у оквиру исте групе балона на којој је извршена провера стручности или балона у оквиру групе са мањим капацитетом куполе.”.

(FCL.315.A)

У Анексу I (*PART-FCL*) Прилога 1. после FCL.320 додаје се FCL.315.A, који гласи:

„FCL.315.A CPL - Обука

Теоријска и практична обука за издавање дозволе професионалног пилота (авион) - *CPL(A)* мора да укључи оспособљавање за избегавање и вађење из неправилног положаја.”.

(FCL.410.A)

У Анексу I (*PART-FCL*) Прилога 1. FCL.410.A тачка (а) мења се и гласи:

„(а) Обука. Кандидат за дозволу пилота вишечлане посаде (*MPL*) мора да заврши теоријску и практичну обуку у одобреном центру за обуку (*ATO*) у складу са Додатком 5 овог анекса. Теоријска и практична обука за издавање дозволе пилота вишечлане посаде (*MPL*) мора да укључи оспособљавање за избегавање и вађење из неправилног положаја.”.

(FCL.510.A)

У Анексу I (*PART-FCL*) Прилога 1. FCL.510.A тачка (ц) подтачка 2) мења се и гласи:

„2) Имаоцима дозвола инжењера летача издатим у складу са националним прописима може да се призна 50 % укупног времена летења које су остварили као инжењери летачи, а највише до 250 сати. Ових 250 сати може да се призна у погледу 1.500 сати захтеваних у тачки (б) и у погледу 500 сати захтеваних у тачки (б) 1), под условом да укупно време које се признаје по било којој од ових тачака не прелази 250 сати.”.

(FCL.600)

У Анексу I (*PART-FCL*) Прилога 1. FCL.600 мења се и гласи:

„Изузев наведеног у *FCL.825*, имаоци дозволе приватног пилота (*PPL*), дозволе професионалног пилота (*CPL*), дозволе пилота вишечлане посаде (*MPL*) и дозволе транспортног пилота (*ATPL*) могу да лете по правилима инструменталног летења (*IFR*) на авиону, хеликоптеру, ваздушном броду или ваздухоплову са вертикалним узлетањем само ако имају овлашћење за инструментално летење (*IR*) за одговарајућу категорију ваздухоплова, као и приликом полагања практичног испита и током обуке за стицање овлашћења за инструментално летење (*IR*).”.

(FCL.610)

У Анексу I (*PART-FCL*) Прилога 1. FCL.610 тачка (а) подтачка 1) (i) мења се и гласи:

„(i) право на ноћно летење у складу са *FCL.810*, ако се право *IR* користи ноћу; или”.

Тачка (б) мења се и гласи:

„(б) остваре најмање 50 сати маршрутног летења у својству *PIC* на авионима, моторним једрилицама - *TMG*, хеликоптерима или ваздушним бродовима, од чега најмање 10 сати, односно у случају ваздушних бродова најмање 20 сати, на одговарајућој категорији ваздухоплова;”.

(FCL.615)

У Анексу I (*PART-FCL*) Прилога 1. FCL.615 тачка (б) мења се и гласи:

„(б) Испити. Кандидати морају да прикажу одговарајући ниво теоријског знања тако што ће положити испит из следећих предмета:

- Ваздухопловни прописи,
- Опште познавање ваздухоплова - Инструменти,
- Планирање и праћење лета,
- Људске могућности,
- Метеорологија,
- Радио-навигација,
- *IFR* комуникације.”.

(FCL.625.H)

У Анексу I (*PART-FCL*) Прилога 1. FCL.625.H тачка (а) подтачка 2) мења се и гласи:

„2) ако продужење овлашћења за инструментално летење на хеликоптеру *IR(H)* не комбинују са продужењем овлашћења за летење на типу, морају да положи само секцију 5 и одговарајуће делове секције 1 провере стручности дефинисане у Додатку 9 овог анекса за одговарајући тип хеликоптера. У овом случају, тренажер летења (*FTD 2/3*) или уређај за потпуно симулирање летења (*FFS*) за одговарајући тип хеликоптера може да се користи, с тим што најмање свака друга провера стручности за продужење важења овлашћења за инструментално летење на хеликоптеру *IR(H)* мора да буде обављена на хеликоптеру.”.

(FCL.710)

У Анексу I (*PART-FCL*) Прилога 1. FCL.710 тачка (б) мења се и гласи:

„(б) Ако пилот није летео на варијанти ваздухоплова у периоду од две године после обуке у разликама, неопходно је да заврши даљу обуку у разликама или проверу стручности на тој варијанти како би задржао права, осим за типове или варијанте у оквиру овлашћења за летење на класи једномоторних клипних авиона (*SEP*) и моторних једрилица - *TMG*.”.

(FCL.725)

У Анексу I (*PART-FCL*) Прилога 1. FCL.725 тачка (б) подтачка 4) мења се и гласи:

„4) За авионе са једним пилотом који су класификовани као авиони високих перформанси, испит мора да буде у писаној форми и да обухвати најмање 100 питања са више понуђених одговора, одговарајуће распоређених по предметима програма обуке.”.

(FCL.720.A)

У Анексу I (*PART-FCL*) Прилога 1. FCL.720.A тачка (е) мења се и гласи:

„(е) Независно од тачке (д), држава чланица може да изда овлашћење за летење на типу са ограниченим правом за летење на авиону са више пилота (*MPA*) које омогућава имаоцу таквог овлашћења да лети у својству копилота са правом летења у фази крстарења изнад нивоа лета *FL 200*, под условом да друга два члана посаде имају овлашћење за летење на типу у складу са тачком (д).”.

(FCL.725.A)

У Анексу I (*PART-FCL*) Прилога 1. FCL.725.A после тачке (б) додаје се тачка (ц) која гласи:

„(ц) Авиони са више пилота. Обука за стицање овлашћења за летење на типу авиона са више пилота мора да укључи теоријску и практичну обуку за избегавање и вађење из неправилног положаја.”.

(FCL.730.A)

У Анексу I (*PART-FCL*) Прилога 1. FCL.730.A уводни део тачке (а) мења се и гласи:

„(а) Да би приступио обуци за овлашћење за летење на типу авиона која се спроводи само на симулатору (*ZFTT*), пилот мора да има остварено, на турбо-млазном авиону са више пилота који је сертифициван у складу са стандардима *CS-25* или еквивалентним правилима за пловидбеност или на турбо-елисном авиону са више пилота који има максималну дозвољену масу на полетању већу од 10 t или који је сертифициван за конфигурацију кабине са више од 19 путничких седишта, најмање:”.

(FCL.740.A)

У Анексу I (*PART-FCL*) Прилога 1. FCL.740.A уводни део тачке (а) мења се и гласи:

„(а) Продужење овлашћења за летење на класи вишемоторних авиона и типу авиона. За продужење овлашћења за летење на класи вишемоторних авиона и типу авиона, кандидат мора да:”.

У тачки (а) подтачка 4) мења се и гласи:

„4) Продужење овлашћења за инструментално летење на рути *EIR* или овлашћења за инструментално летење *IR(A)*, ако се поседује, може да се комбинује са провером стручности за продужење овлашћења за летење на класи или типу.”.

Тачка (б) мења се и гласи:

„(б) Продужење овлашћења за летење на класи једномоторног авиона са једним пилотом.

1) Овлашћења за летење на класи једномоторног авиона са клипном погонском групом и овлашћења за моторну једрилицу - *TMG*. Кандидат за продужење овлашћења за летење на класи једномоторног авиона са клипном погонском групом и за продужење овлашћења за моторну једрилицу - *TMG* мора да:

(i) положи проверу стручности у складу са Додатком 9 овог анекса на одговарајућој класи са испитивачем током три месеца која непосредно претходе датуму истицања овлашћења; или

(ii) током 12 месеци пре датума истицања овлашћења оствари 12 сати летења на одговарајућој класи, укључујући:

- шест сати у својству *PIC*;

- 12 полетања и 12 слетања;

- обуку освежења знања од најмање једног сата укупног времена летења са инструктором летења (*FI*) или инструктором летења на класи (*CRI*). Кандидати су изузети од овог захтева ако су положили проверу стручности за овлашћење за летење на класи или типу, практичан испит или процену оспособљености за било коју другу класу или тип авиона.

2) Ако су кандидати имаоци овлашћења за једномоторне авионе са клипном погонском групом (копно) и овлашћења за моторну једрилицу - *TMG*, они могу да испуне захтеве из подтачке 1) на било којој класи или комбинацији истих и на тај начин продуже оба овлашћења.

3) Једномоторни турбо-елисни авион са једним пилотом. За продужење овлашћења за летење на класи једномоторног турбо-елисног авиона кандидати морају да положе проверу стручности у складу са Додатком 9 овог анекса на одговарајућој класи са испитивачем током три месеца која непосредно претходе датуму истицања овлашћења.

4) Када кандидати поседују и овлашћење за једномоторне авионе са клипном погонском групом (копно) и овлашћење за једномоторне авионе са клипном погонском групом (море), они могу да испуне захтеве из подтачке 1) (ii) на било којој класи или комбинацији истих и на тај начин испуне захтеве за оба овлашћења. Најмање један сат од захтеваног налета у својству *PIC* и шест од захтеваних 12 полетања и слетања морају да буду остварени на свакој од класа.”.

(FCL.735.As)

У Анексу I (*PART-FCL*) Прилога 1. FCL.735.As тачка (а) мења се и гласи:

„(а) обука сарадње вишечлане посаде (*MCC*) мора да садржи најмање:

- 1) 12 сати теоријске обуке и вежби; и
- 2) пет сати практичне обуке сарадње вишечлане посаде (*MCC*).

Током обуке мора да се користи уређај за обуку летачко-навигацијских процедура (*FNPT II* или *III*) квалификован за сарадњу вишечлане посаде (*MCC*), тренажер летења (*FTD 2/3*) или уређај за потпуно симулирање летења (*FFS*).”.

(FCL.810)

У Анексу I (*PART-FCL*) Прилога 1. FCL.810 тачка (а) уводни део подтачке 1) мења се и гласи:

„1) Ако се права из дозволе пилота лаких ваздухоплова (*LAPL*), пилота једрилице (*SPL*) или дозволе приватног пилота (*PPL*) за авионе, моторне једрилице - *TMG* или ваздушне бродове користе према правилима визуелног летења (*VFR*) у ноћним условима, кандидати морају да заврше обуку у одобреном центру за обуку (*ATO*). Обука мора да обухвати:”.

У тачки (а) подтачка 1) (ii) мења се и гласи:

„(ii) најмање пет сати летења ноћу на одговарајућој категорији ваздухоплова, укључујући најмање три сата са инструктором, од чега најмање један сат маршрутног летења са најмање једним летом од 50 *km* (27 *NM*) и пет самосталних полетања и слетања са потпуним заустављањем.”.

(FCL.825, FCL.830)

У Анексу I (*PART-FCL*) Прилога 1. после FCL.820 додају се FCL.825 и FCL.830, који гласе:

„**FCL.825 Овлашћење за инструментално летење на рути - *EIR***

(а) Права и услови

1) Право имаоца овлашћења за инструментално летење на рути - *EIR* је летење дању према правилима за инструментално летење (*IFR*) у рутној фази лета, на типу или класи авиона за који кандидат поседује овлашћење. Право се може проширити и на летење ноћу према правилима за инструментално летење (*IFR*) у рутној фази лета, под условом да пилот поседује овлашћење за ноћно летење у складу са *FCL.810*.

2) Ималац овлашћења за инструментално летење на рути - *EIR* може започети или наставити лет на којем намерава да користи права свог овлашћења ако последње доступне метеоролошке информације указују да:

- (i) временски услови при одласку омогућавају да се сегмент лета од полетања до планираног преласка са правила за визуелно летење (*VFR*) на

правила за инструментално летење (*IFR*) спроведе у складу са правилима за визуелно летење (*VFR*);

(ii) временски услови на аеродрому одредишта у предвиђено време доласка омогућавају да се сегмент лета од преласка са правила за инструментално летење (*IFR*) на правила за визуелно летење (*VFR*) до слетања спроведе у складу са правилима за визуелно летење (*VFR*).

(б) Предуслови. Кандидати за стицање овлашћења за инструментално летење на рути - *EIR* морају да поседују најмање дозволу приватног пилота авиона - *PPL(A)* и имају најмање 20 сати маршрутног летења као *PIC* на авионима.

(ц) Обука. Кандидати за стицање овлашћења за инструментално летење на рути - *EIR* морају у одобреном центру за обуку (*ATO*) у року од 36 месеци да заврше:

1) најмање 80 сати теоријске обуке у складу са *FCL.615*;

2) обуку за инструментално летење, током које:

(i) обука за овлашћење за инструментално летење на рути - *EIR* на једномоторним авионима мора да укључи најмање 15 сати инструменталног летења са инструктором;

(ii) обука за овлашћење за инструментално летење на рути - *EIR* на вишемоторним авионима мора да укључи најмање 16 сати инструменталног летења са инструктором, од чега најмање четири сата мора да буде на вишемоторним авионима.

(д) Теоријско знање. Пре приступања практичном испиту, кандидати морају да покажу одговарајући ниво теоријског знања из предмета наведених у *FCL.615* (б).

(е) Практични испит. Након завршене обуке кандидат мора да положи практични испит на авиону са овлашћеним испитивачем за инструментално летење - *IRE*. За овлашћење за инструментално летење на рути - *EIR* на вишемоторним авионима, практични испит се спроводи на вишемоторном авиону. За овлашћење за инструментално летење на рути - *EIR* на једномоторним авионима, практични испит се спроводи на једномоторном авиону.

(ф) Изузетно од тач. (ц) и (д), ималац овлашћења за инструментално летење на рути - *EIR* за једномоторне авионе који поседује и овлашћење за летење на класи или типу вишемоторних авиона, а који жели да први пут стекне овлашћење за инструментално летење на рути - *EIR* на вишемоторном авиону, мора да заврши обуку у центру за обуку (*ATO*) која се састоји од најмање два сата инструменталног летења са инструктором у рутној фази лета на вишемоторним авионима и мора да положи практични испит у складу са тачком (е).

(г) Рок важења, продужење и обнова

1) Овлашћење за инструментално летење на рути - *EIR* важи годину дана.

2) Кандидат за продужење овлашћења за инструментално летење на рути - *EIR* мора да:

(i) положи проверу стручности на авиону у року од три месеца непосредно пре датума истека овлашћења; или

(ii) у оквиру 12 месеци који претходе истицању важења овлашћења, оствари шест сати налета као *PIC* према правилима за инструментално летење (*IFR*) и тренажни лет са овлашћеним инструктором за *IR(A)* или *EIR* од најмање једног сата.

3) За свако друго продужење овлашћења, ималац овлашћења за инструментално летење на рути - *EIR* мора да положи проверу стручности у складу са тачком (г) 2) (i).

4) Ако је овлашћење за инструментално летење на рути - *EIR* истекло, за обнову права кандидат мора да:

- (i) заврши обуку освежења знања са овлашћеним инструктором за *IR(A)* или *EIR* како би достигао потребан ниво оспособљености;
- (ii) положи проверу стручности.

5) Ако рок важења овлашћења за инструментално летење на рути - *EIR* није продужен или обновљен у року од седам година од последњег датума важења, ималац овлашћења мора поново да положи теоријске испите за *EIR* у складу са *FCL.615* (б).

б) За овлашћење за инструментално летење на рути - *EIR* на вишемоторном авиону, провера стручности за продужење или обнову, и тренажни лет захтеван у тачки (г) 2) (ii) морају да се спроведу на вишемоторном авиону. Ако пилот поседује и овлашћење за инструментално летење на рути - *EIR* на једномоторном авиону, ова провера стручности се признаје и за продужење или обнову *EIR* на једномоторном авиону. Тренажни лет обављен на вишемоторном авиону мора да испуни захтеве и за овлашћење за инструментално летење на рути *EIR* на једномоторном авиону.

(х) У случају да је кандидат за овлашћење за инструментално летење на рути - *EIR* остварио инструментални налет са инструктором за инструментално летење на авионима - *IRI(A)* или инструктором летења на авионима - *FI(A)* који поседује право на обуку за овлашћења *IR* или *EIR*, ти сати се могу признати као сати захтевани у тачки (ц) 2) (i) и (ii) највише до пет или шест сати.

1) У циљу одређивања броја сати налета који се признаје и утврђивања потребног обима обуке, одобрени центар за обуку (*ATO*) мора, пре почетка обуке, да изврши процену оспособљености кандидата.

2) Завршена обука за инструментално летење са инструктором за инструментално летење на авионима - *IRI(A)* или инструктором летења на авионима - *FI(A)* мора да се евидентира у посебној документацији обуке, уз потпис инструктора.

(и) Кандидатима за овлашћење за инструментално летење на рути - *EIR*, који поседују *Part-FCL PPL* или *CPL* дозволу и важеће овлашћење за инструментално летење на авиону - *IR(A)* које је у складу са захтевима Анекса I Чикашке Конвенције издала трећа земља, у целости се могу признати захтеви у вези обуке који су наведени у тачки (ц). За стицање овлашћења за инструментално летење на рути - *EIR*, кандидат мора да:

1) положи практични испит за стицање овлашћења за инструментално летење на рути - *EIR*;

2) изузетно од тачке (д), током практичног испита покаже испитивачу да поседује одговарајући ниво теоријског знања из ваздухопловних прописа, метеорологије и планирања и перформанси (*IR*);

3) оствари најмање 25 сати летења према правилима инструменталног летења (*IFR*) као *PIC* на авионима.

FCL.830 Овлашћење за летење једрилицом у облацима

(а) Имаоци пилотске дозволе са правом летења једрилицама могу летети у облацима једрилицом или једрилицом са погоном, искључујући моторну једрилицу - *TMG*, уколико поседују овлашћење за летење једрилицом у облацима.

(б) Кандидати за овлашћење за летење једрилицом у облацима морају да испуне минимално следеће услове:

1) обаве 30 сати летења као *PIC* на једрилицама или једрилицама са погоном након издавања дозволе;

2) заврше обуку у одобреном центру за обуку (*ATO*) која укључује:

(i) теоријску обуку;

(ii) најмање два сата летења са инструктором на једрилицама или једрилицама са погоном, управљајући једрилицом искључиво по

инструментима, од чега највише један сат може да буде на моторној једрилици - *TMG*;

3) обаве практични испит са за то овлашћеним испитивачем (*FE*).

(ц) Имаоцима овлашћења за инструментално летење на рути - *EIR* или овлашћења за инструментално летење на авиону - *IR(A)* признаје се захтев из тачке (б) 2) (i). Изузетно од тачке (б) 2) (ii), кандидат мора да оствари најмање један сат летења са инструктором на једрилици или једрилици са погоном, искључујући моторну једрилицу - *TMG*, управљајући једрилицом искључиво по инструментима.

(д) Имаоци овлашћења за летење у облацима могу користити своја права само ако су у последња 24 месеца остварили најмање један сат летења или пет летова као *PIC* у условима летења у облацима на једрилицима или једрилицима са погоном, искључујући моторне једрилице - *TMGs*.

(е) Пре него што наставе да користе своја права, имаоци овлашћења за летење у облацима који не испуњавају захтеве из тачке (д) морају да:

1) приступе провери стручности са овлашћеним испитивачем (*FE*); или

2) остваре додатни налет или летове захтеване у тачки (д) са квалификованим инструктором.

(ф) Имаоцима важећег овлашћења за инструментално летење на рути - *EIR* или овлашћења за инструментално летење на авиону - *IR(A)* у потпуности се признају захтеви из тачке (д).”.

(FCL.915)

У Анексу I (*PART-FCL*) Прилога 1. FCL.915 тачка (б) подтачка 2) (i) мења се и гласи:

„(i) има најмање 15 сати летења у својству пилота на класи или типу ваздухоплова на којем се спроводи обука, од чега највише седам сати може да буде на уређају за симулирање летења (*FSTD*) који представља класу или тип ваздухоплова, ако је применљиво; или”.

После тачке (ц) додаје се тачка (д) која гласи:

„(д) Признавање за проширење овлашћења на друге типове мора узети у обзир одговарајуће елементе дефинисане у подацима о оперативној усклађености података у складу са *Part 21*.”.

(FCL.945)

У Анексу I (*PART-FCL*) Прилога 1. после FCL.940 додаје се FCL.945, који гласи:

„FCL.945 Обавезе инструктора

Након обављеног тренажног лета за продужење овлашћења за летење на класи једномоторних клипних авиона (*SEP*) или моторних једрилица - *TMG* у складу са *FCL.740.A* (б) 1) и само ако су испуњени сви остали услови захтевани у *FCL.740.A* (б) 1), инструктор може да упише у дозволу кандидата нови датум важења овлашћења или сертификата, ако је за то посебно овлашћен од стране надлежне ваздухопловне власти која је одговорна за дозволу кандидата.”.

(FCL.905.FI)

У Анексу I (*PART-FCL*) Прилога 1. FCL.905.FI тачка (ф) мења се и гласи:

„(ф) овлашћења за вучу, акробатско летење или, у случају инструктора летења једрилицом - *FI(S)*, овлашћења за летење једрилицом у облацима, под условом да инструктор летења (*FI*) има ова права и да је другом инструктору, који је квалификован у складу са тачком (i) доле, приказао способност да подучава за та овлашћења;”.

Уводни део тачке (г) мења се и гласи:

„(г) овлашћење за инструментално летење на рути - *EIR* или овлашћење за инструментално летење - *IR* на одговарајућој категорији ваздухоплова, ако је инструктор летења (*FI*):”.

У тачки (г) подтачка 3) (i) мења се и гласи:

„(i) за вишемоторне авионе, испунио услове за сертификат инструктора летења на класи (*CRI*) за вишемоторне авионе;”.

Тачка (х) подтачка 2) мења се и гласи:

„2) за хеликоптере, захтеве наведене у *FCL.910.TRI* (ц) 1) и предуслове за обуку инструктора летења на типу хеликоптера - *TRI(H)* утврђене у *FCL.915.TRI* (д) 2);”.

(FCL.910.FI)

У Анексу I (*PART-FCL*) Прилога 1. *FCL.910.FI* тачка (а) подтачка 3) мења се и гласи:

„3) за овлашћења за летење на класи и типу једномоторних ваздухоплова са једним пилотом, изузев сложених авиона високих перформанси са једним пилотом, проширење права овлашћења за летење на класи и групи у случају балона и проширење права овлашћења за летење на класи у случају једрилица;”.

(FCL.915.FI)

У Анексу I (*PART-FCL*) Прилога 1. *FCL.915.FI* тачка (е) мења се и гласи:

„(е) за инструктора летења једрилицом - *FI(S)*, остварио 100 сати летења и 200 полетања у својству *PIC* на једрилицама. Додатно, ако кандидат жели да спроводи обуку на моторној једрилици - *TMG*, он мора да оствари 30 сати летења у својству *PIC* на моторној једрилици - *TMG* и додатну процену оспособљености на моторној једрилици - *TMG* у складу са *FCL.935* са инструктором летења (*FI*) који је квалификован у складу са *FCL.905.FI* (и);”.

(FCL.930.FI)

У Анексу I (*PART-FCL*) Прилога 1. *FCL.930.FI* тачка (б) подтачка 3) (v) мења се и гласи:

„(v) у случају инструктора летења балоном - *FI(B)*, најмање три сата практичне обуке, укључујући три полетања.”.

У тачки (б) подтачка 3) последњи став се замењује новом тачком 4) која гласи:

„4) приликом подношења захтева за стицање сертификата инструктора летења (*FI*) за другу категорију ваздухоплова, пилотима који су имаоци или су били имаоци сертификата инструктора летења авионом - *FI(A)*, хеликоптером - *FI(H)* или ваздушним бродом - *FI(As)* признаје се 55 сати за испуњење захтева из тачке (б) 2) (i) или 18 сати за испуњење захтева из тачке (б) 2) (ii).”.

(FCL.905.TRI)

У Анексу I (*PART-FCL*) Прилога 1. *FCL.905.TRI* тачка (а) мења се и гласи:

„(а) продужење и обнову овлашћења за инструментално летење на рути (*EIR*) или овлашћења за инструментално летење (*IR*), ако је инструктор летења на типу (*TRI*) ималац важећег овлашћења за инструментално летење (*IR*);”.

(FCL.910.TRI)

У Анексу I (*PART-FCL*) Прилога 1. *FCL.910.TRI* тачка (а) речи: „обавља линијско летење под надзором” замењују се речима: „спроводи обуку кандидата на линијском летењу”.

Тачка (б) мења и гласи:

„(б) Инструктор летења на типу авиона и инструктор летења на типу ваздухоплова са вертикалним узлетањем - *TRI(A)* и *TRI(PL)*. Права инструктора летења на типу (*TRI*) су ограничена на тип авиона или ваздухоплова са вертикалним узлетањем који је коришћен током обуке и процене оспособљености. Ако није другачије наведено у оперативној усклађености података у складу са *Part 21*, права инструктора летења на типу (*TRI*) могу да буду проширена на друге типове ако инструктор летења на типу (*TRI*):

1) спроведе, у току периода од 12 месеци који претходе подношењу захтева, најмање 15 рутних сектора, укључујући полетања и слетања на одговарајућем типу ваздухоплова, од чега седам сектора могу да буду спроведени на уређају за потпуно симулирање летења (*FFS*);

2) заврши техничку обуку и одговарајуће делове практичне обуке за инструктора летења на типу (*TRI*);

3) положи одговарајуће делове процене оспособљености у складу са *FCL.935* у циљу приказивања испитивачу инструктора летења (*FIE*) или испитивачу на типу (*TRE*) који је квалификован у складу са Главом К своје способности да подучава пилота до нивоа потребног за стицање овлашћења за летење на типу, укључујући давање инструкција у претполетној фази, након извршеног лета и током теоријске обуке.”

Тачка (ц) подтачка 1) мења и гласи:

„(ц) Инструктор летења на типу хеликоптера - *TRI(H)*.

1) Права инструктора летења на типу хеликоптера - *TRI(H)* су ограничена на тип хеликоптера на коме је одржан практичан испит за стицање сертификата инструктора летења на типу (*TRI*). Ако није другачије наведено у оперативној усклађености података у складу са *Part 21*, права инструктора летења на типу (*TRI*) могу да се прошире на друге типове ако инструктор летења на типу (*TRI*):

(i) заврши одговарајући тип техничког дела обуке за инструктора летења на типу (*TRI*) на примењивом типу хеликоптера или уређају за симулирање летења (*FSTD*) који представља тај тип;

(ii) спроведе најмање два сата практичне обуке на одговарајућем типу, под надзором инструктора летења на типу хеликоптера - *TRI(H)* који је одговарајуће квалификован;

(iii) положи одговарајуће делове процене оспособљености у складу са *FCL.935* у циљу приказивања испитивачу инструктора летења (*FIE*) или испитивачу на типу (*TRE*) који је квалификован у складу са Главом К своје способности да подучава пилота до нивоа потребног за стицање овлашћења за летење на типу, укључујући давање инструкција у претполетној фази, након извршеног лета и током теоријске обуке.”

(FCL.905.CRI)

У Анексу I (*PART-FCL*) Прилога 1. *FCL.905.CRI* тачка (а) подтачка 1) мења се и гласи:

„1) стицање, продужење и обнову овлашћења за летење на класи или типу за авионе са једним пилотом, изузев сложених авиона високих перформанси са једним пилотом, ако кандидат тражи права за операције са једним пилотом;”

У тачки (а) после подтачке 2) додаје се подтачка 3) која гласи:

„3) проширење права имаоца дозволе пилота лаких ваздухоплова (авион) - *LAPL(A)* на другу класу или варијанту авиона.”

После тачке (б) додаје се тачка (ц) која гласи:

„(ц) Кандидати за инструктора летења на класи (*CRI*) вишемоторних авиона који су имаоци *CRI* сертификата за једномоторне авионе морају да испуне предуслове за

инструктора летења на класи (*CRI*) дефинисане у *FCL.915.CRI* (а) и захтеве из *FCL.930.CRI* (а) 3) и *FCL.935*.”.

(FCL.905.IRI)

У Анексу I (*PART-FCL*) Прилога 1. *FCL.905.IRI* тачка (а) мења се и гласи:

„(а) Права инструктора за инструментално летење (*IRI*) су да обучава за стицање, продужење и обнову овлашћења за инструментално летење на рути (*EIR*) или овлашћења за инструментално летење (*IR*) на одговарајућој категорији ваздухоплова.”.

(FCL.915.IRI)

У Анексу I (*PART-FCL*) Прилога 1. *FCL.915.IRI* тачка (а) подтачка 2) мења се и гласи:

„2) у случају кандидата за инструктора за инструментално летење - *IRI(A)* на вишемоторним авионима, да испуњава услове наведене у *FCL.915.CRI* (а), *FCL.930.CRI* и *FCL.935*.”.

(FCL.905.SFI)

У Анексу I (*PART-FCL*) Прилога 1. *FCL.905.SFI* тачка (д) подтачка 2) мења се и гласи:

„2) обука сарадње вишечлане посаде (*MCC*) када инструктор летења на симулатору (*SFI*) има права да спроводи обуку за хеликоптере са више пилота.”.

(FCL.940.MI)

У Анексу I (*PART-FCL*) Прилога 1. назив *FCL.940.MI* и *FCL.940.MI* мењају се и гласе:

„FCL.940.MI Рок важења сертификата инструктора за летење у планинским пределима (*MI*)

Сертификат инструктора за летење у планинским пределима (*MI*) је важећи колико и сертификат инструктора летења (*FI*), инструктора летења на класи (*CRI*) или инструктора летења на типу (*TRI*).”.

(FCL.1005)

У Анексу I (*PART-FCL*) Прилога 1. *FCL.1005* тачка (а) подтачка 1) мења се и гласи:

„1) којима су спроводили више од 25 % захтеване практичне обуке за стицање дозволе, овлашћења или сертификата за који се практичан испит или процена оспособљености спроводи; или”.

(FCL.1015)

У Анексу I (*PART-FCL*) Прилога 1. *FCL.1015* тачка (б) после подтачке 3) додају се подтач. 4) и 5) које гласе:

„4) упутства о потреби упознавања и примене елемената из подтачке 3) приликом спровођења практичног испита, провере стручности или процене оспособљености кандидата када надлежна ваздухопловна власт није она која је издала сертификат испитивача;

5) инструкције за приступ националним процедурама и захтевима других надлежних ваздухопловних власти уколико је то потребно;”.

Тачка (ц) мења се и гласи:

„(ц) Имаоци сертификата испитивача не могу да спроводе практичне испите, провере стручности или процене оспособљености кандидата чија надлежна

ваздухопловна власт није она која им је издала сертификат испитивача, осим када су упознати са последњим доступним информацијама које садрже релевантне националне процедуре надлежних ваздухопловних власти кандидата.”.

(FCL.1030)

У Анексу I (*PART-FCL*) Прилога 1. FCL.1030 тачка (б) после подтачке 3) (iii) додају се подтач. (iv) и (v) које гласе:

„(iv) изјаву да је испитивач упознат и да је применио националне процедуре и захтеве надлежне ваздухопловне власти кандидата, ако надлежна ваздухопловна власт кандидата одговорна за дозволу кандидата није она која је издала сертификат испитивачу;

(v) копију сертификата испитивача која садржи обим права испитивача у погледу спровођења практичних испита, провера стручности или процена оспособљености кандидата за које надлежна ваздухопловна власт није она која је издала сертификат испитивачу.”.

(FCL.1005.FE)

У Анексу I (*PART-FCL*) Прилога 1. FCL.1005.FE тачка (а) после подтачке 4) додаје се подтачка 5) која гласи:

„5) провере стручности за продужење и обнову овлашћења за инструментално летење на рути (*EIR*), под условом да испитивач у лету (*FE*) има најмање 1.500 сати као пилот на авионима и испуњава захтеве из *FCL.1010.IRE* (а) 2).”.

У тачки (д) подтачка 3) мења се и гласи:

„3) практичне испите за проширење права из дозволе пилота једрилице (*SPL*) или пилота лаких ваздухоплова (једрилица) - *LAPL(S)* на моторне једрилице - *TMG*, под условом да испитивач има 300 сати летења као пилот на једрилицама или једрилицама са погоном, укључујући 50 сати летачке обуке на моторним једрилицама - *TMG*.”.

У тачки (д) после подтачке 3) додаје се подтачка 4) која гласи:

„4) практичне испите и провере стручности за овлашћење за летење једрилицом у облацима, под условом да испитивач има најмање 200 сати летења као пилот на једрилицама или једрилицама са погоном, укључујући најмање пет сати или 25 летова обуке за овлашћење за летење једрилицом у облацима или најмање 10 сати обуке за овлашћење за инструментално летење на рути (*EIR*) или овлашћење за инструментално летење - *IR(A)*.”.

(FCL.1005.TRE)

У Анексу I (*PART-FCL*) Прилога 1. FCL.1005.TRE тачка (а) подтачка 2) мења се и гласи:

„2) провере стручности за продужење или обнову овлашћења за тип, овлашћења за инструментално летење на рути (*EIR*) и овлашћења за инструментално летење (*IR*);”.

(FCL.1010.TRE)

У Анексу I (*PART-FCL*) Прилога 1. FCL.1010.TRE тачка (б) подтачка 5) (ii) мења се и гласи:

„(ii) поседују дозволу професионалног пилота хеликоптера (*CPL(H)*) или дозволу транспортног пилота хеликоптера (*ATPL(H)*).”.

(FCL.1005.CRE)

У Анексу I (*PART-FCL*) Прилога 1. FCL.1005.CRE тачка (б) после подтачке 2) додаје се подтачка 3) која гласи:

„3) продужење и обнову овлашћења за инструментално летење на рути (*EIR*), под условом да овлашћени испитивач на класи (*CRE*) има најмање 1.500 сати летења као пилот на авионима и испуњава услове дате у *FCL.1010.IRE* (a) 2).”.

После тачке (б) додаје се тачка (ц) која гласи:

„(ц) практичан испит за проширење права имаоца дозволе пилота лаких ваздухоплова (авиона) - *LAPL(A)* на другу класу или варијанту авиона.”.

(FCL.1010.CRE)

У Анексу I (*PART-FCL*) Прилога 1. *FCL.1010.CRE* тачка (б) реч: „испитивача” замењује се речју: „инструктора”.

(FCL.1005.IRE)

У Анексу I (*PART-FCL*) Прилога 1. *FCL.1005.IRE* мења се и гласи:

„Права имаоца сертификата испитивача за инструментално летење (*IRE*) су да спроводи практичне испите за издавање и проверу стручности за продужење или обнову овлашћења за инструментално летење на рути (*EIR*) или овлашћења за инструментално летење (*IR*).”.

(Додатак 1. Глава А)

У Анексу I (*PART-FCL*) Прилога 1. Додатак 1. назив Главе А мења се и гласи: „А. ПРИЗНАВАЊЕ ТЕОРИЈСКОГ ЗНАЊА ЗА ИЗДАВАЊЕ ПИЛОТСКЕ ДОЗВОЛЕ - ДОПУНСКА ОБУКА И УСЛОВИ ИСПИТА”.

У тачки 1. подтачка 1.2. мења се и гласи:

„1.2. Не доводећи у питање претходну тачку, за издавање дозволе пилота лаких ваздухоплова (*LAPL*), дозволе приватног пилота (*PPL*), дозволе пилота балона (*BPL*) и дозволе пилота једрилице (*SPL*), ималац дозволе за другу категорију ваздухоплова мора да заврши теоријску обуку и положи теоријски испит на одговарајућем нивоу из следећих предмета:

- Теорија летења,
- Оперативне процедуре,
- Перформансе и планирање лета,
- Опште познавање ваздухоплова,
- Навигација.”.

У тачки 1. после подтачке 1.3. додаје се подтачка 1.4. која гласи:

„1.4. Не доводећи у питање подтачку 1.2, за издавање дозволе пилота лаких ваздухоплова (авион) - *LAPL(A)*, ималац дозволе пилота лаких ваздухоплова (једрилица) - *LAPL(S)* са проширеним правима на моторне једрилице - *TMG* мора да покаже одговарајући ниво теоријског знања за класу једномоторних клипних авиона (копно) у складу са *FCL.135.A* (a) 2).”.

У тачки 3. подтачка 3.2. мења се и гласи:

„3.2. Кандидат мора да положи теоријске испите у складу са овим анексом за одговарајућу категорију ваздухоплова из следећих предмета:

- 021 - Опште познавање ваздухоплова: Конструкција и системи, Електрични системи, Погонске групе, Опрема у случају опасности,
- 022 - Опште познавање ваздухоплова: Инструменти,
- 032/034 - Перформансе авиона или хеликоптера, ако је применљиво,
- 070 - Оперативне процедуре,
- 080 - Теорија летења.”.

У тачки 4. подтачка 4.1. мења се и гласи:

„4.1. Кандидат за овлашћење за инструментално летење (*IR*) или овлашћење за инструментално летење на рути (*EIR*) који је положио одговарајући теоријски испит за стицање дозволе професионалног пилота (*CPL*) за исту категорију ваздухоплова ослобађа се обавезе полагања теоријског испита из следећих предмета:

- Људске могућности,
- Метеорологија.”.

(Додатак 3. Глава Е)

У Анексу I (*PART-FCL*) Прилога 1. Додатак 3. Глава Е тачка 12. подтачка (д) мења се и гласи:

„(д) шест сати летења мора да буде спроведено на вишемоторном авиону, ако се вишемоторни авион користи на практичном испиту;”.

(Додатак 3. Глава К)

У Додатку 3. Глава К тачка 3. подтачка (а) мења се и гласи:

„(а) да има навршених 155 сати летења, укључујући 50 сати као *PIC* на хеликоптерима, од чега 10 сати мора да буде маршрутно летење. Налет као *PIC* на другим категоријама ваздухоплова може да се призна у 155 сати налета као што је прописано у тачки 11. Главе К;”.

(Додатак 5.)

У Анексу I (*PART-FCL*) Прилога 1. Додатак 5. тачка 2. мења се и гласи:

„2. Одобрење за спровођење обуке за стицање дозволе пилота вишечлане посаде (*MPL*) може да се да само одобреном центру за обуку (*ATO*) који је део оператера који обавља јавни авио-превоз и који је сертификован у складу са *Part-ORO* или има посебан уговор са таквим оператером. Дозвола се ограничава на тог оператера до завршетка прелазне обуке коју спроводи оператер.”.

(Додатак 6. Глава А)

У Анексу I (*PART-FCL*) Прилога 1. Додатак 6. Глава А тачка 2. мења се и гласи:

„2. Кандидат за модуларни курс - *IR(A)* мора да поседује дозволу приватног пилота авиона (*PPL(A)*) или дозволу професионалног пилота авиона (*CPL(A)*). Кандидат за Модул процедуралног инструменталног летења који не поседује дозволу професионалног пилота авиона (*CPL(A)*) мора да поседује сертификат о завршеном Основном модулу инструменталног летења.

Одобрена организација за обуку (*ATO*) мора да обезбеди да кандидат за курс за овлашћење за инструментално летење (вишемоторни авион) - *IR(A)*, који није поседовао овлашћење за летење на типу или класи вишемоторних авиона, заврши обуку за вишемоторне авионе дефинисану у Глави X пре започињања летачке обуке на курсу за овлашћење за инструментално летење (авион) - *IR(A)*.”.

У тачки 10. подтачка 10.2. мења се и гласи:

„10.2. Имаоцу овлашћења за инструментално летење (хеликоптер) - *IR(H)*, укупан налет у обуци који се захтева у горе наведеним тач. 7. или 8, може да се умањи до 10 сати.”.

(Додатак 6. Глава Аа)

У Анексу I (*PART-FCL*) Прилога 1. Додатак 6. после Главе А додаје се нова Глава Аа, која гласи:

„**Аа. *IR(A)* - Модуларни курс летачке обуке на основу претходне оспособљености**

ОПШТЕ

„1. Циљ модуларног курса летачке обуке на основу претходне оспособљености јесте да обучи имаоце дозволе приватног пилота (*PPL*) или дозволе професионалног пилота авиона (*CPL*) до нивоа потребног за стицање овлашћења за инструментално летење, узимајући у обзир претходну летачку обуку у инструменталном летењу и искуство. Обука је конципирана тако да обезбеди потребан ниво стручности који је неопходан за управљање авионима по правилима инструменталног летења (*IFR*) и у инструменталним метеоролошким условима (*IMC*). Обука мора да буде спроведена у овлашћеном центру за обуку (*ATO*) или да се састоји од комбинације инструменталне летачке обуке спроведене од стране инструктора - *IRI(A)* или инструктора летења - *FI(A)* са правом да обучава за стицање овлашћења за инструментално летење (*IR*) и летачке обуке у овлашћеном центру за обуку (*ATO*).

2. Кандидат на модуларном курсу летачке обуке на основу претходне оспособљености за стицање овлашћења за инструментално летење - *IR(A)* мора да поседује дозволу приватног пилота авиона (*PPL(A)*) или дозволу професионалног пилота авиона (*CPL(A)*).

3. Теоријска обука мора да буде завршена у року од 18 месеци. Практична обука за инструментално летење и практични испит морају да се заврше у року важења положених теоријских испита.

4. Курс мора да садржи:

(а) теоријску обуку за ниво овлашћења за инструментално летење - *IR(A)*;

(б) летачку обуку у инструменталном летењу.

ТЕОРИЈСКА ОБУКА

5. Одобрени модуларни курс летачке обуке на основу претходне оспособљености за стицање овлашћења за инструментално летење - *IR(A)* мора да садржи најмање 80 сати теоријске обуке. Теоријска обука може да обухвати обуку на рачунару (*CBT*) и елементе електронског учења. Минимални број часова у учионици мора да буде остварен како је дефинисано у *ORA.ATO.305*.

ПРАКТИЧНА ОБУКА

6. Метода стицања овлашћења за инструментално летење - *IR(A)* у оквиру овог модуларног курса је заснована на претходној оспособљености. Међутим, кандидат мора да испуни доле наведене минималне захтеве. За стицање потребне оспособљености може да се захтева додатна обука.

(а) модуларни курс летачке обуке на основу претходне оспособљености за стицање овлашћења за инструментално летење - *IR(A)* на једномоторним авионима, мора да садржи најмање 40 сати обуке за инструментално летење, од чега до 10 сати може да буде на уређају за обуку летачко-навигацијских процедура (*FNPT I*) или до 25 сати на уређају за потпуно симулирање летења (*FFS*) или уређају за обуку летачко-навигацијских процедура (*FNPT II*), од чега максимално до пет сати може да буде спроведено на *FNPT I*.

(i) Ако је кандидат:

(А) завршио обуку за инструментално летење са *IRI(A)* или *FI(A)* који има право вршења обуке за овлашћење за инструментално летење (*IR*); или

(Б) имао претходно искуство по правилима инструменталног летења као *PIC* на авионима, са овлашћењем које даје право летења по *IFR* и у *IMC* условима, највише до 30 сати може да буде признато у оквиру горе наведених 40 сати обуке;

- (ii) Ако је кандидат претходно остварио налет на обуци према правилима инструменталног летења другачије од наведеног у (а) (i), тај налет се може признати у оквиру захтеваних 40 сати, али највише до 15 сати.
 - (iii) У сваком случају, практична обука мора да садржи најмање 10 сати летења по инструментима на авиону у одобреном центру за обуку (*ATO*).
 - (iv) Укупно трајање практичне обуке за инструментално летење са инструктором не сме да буде мање од 25 сати.
- (б) модуларни курс летачке обуке на основу претходне оспособљености за стицање овлашћења за инструментално летење - *IR(A)* за вишемоторне авионе мора да садржи најмање 45 сати летења по инструментима у току обуке, од чега до 10 сати може да буде на уређају за обуку летачко-навигацијских процедура (*FNPT I*) или до 30 сати на уређају за потпуно симулирање летења (*FFS*) или уређају за обуку летачко-навигацијских процедура (*FNPT II*), од чега максимално до пет сати може да буде спроведено на *FNPT I*.

- (i) Ако је кандидат:
 - (А) завршио обуку за инструментално летење са *IRI(A)* или *FI(A)* који има право вршења обуке за овлашћење за инструментално летење (*IR*); или
 - (Б) имао претходно искуство по правилима инструменталног летења као *PIC* на авионима, са овлашћењем које даје право летења по *IFR* и у *IMC* условима, највише до 35 сати може да буде признато у оквиру горе наведених 45 сати обуке;
 - (ii) ако је кандидат претходно остварио налет на обуци према правилима инструменталног летења другачије од наведеног у (б) (i), тај налет се може признати у оквиру захтеваних 45 сати, али највише до 15 сати;
 - (iii) у сваком случају, практична обука мора да садржи најмање 10 сати летења по инструментима на обуци на вишемоторном авиону у одобреном центру за обуку (*ATO*);
 - (iv) укупно трајање практичне обуке за инструментално летење са инструктором не сме да буде мање од 25 сати, од чега најмање 15 сати мора да буде на вишемоторном авиону.
- (ц) У циљу одређивања броја сати налета који се признаје и утврђивања потребног обима обуке, одобрени центар за обуку (*ATO*) мора, пре почетка обуке, да изврши процену оспособљености кандидата.
- (д) Завршена обука за инструментално летење са инструктором за инструментално летење на авионима - *IRI(A)* или инструктором летења на авионима - *FI(A)* у складу са тачком (а) (i) или (б) (i) мора да се евидентира у посебној документацији обуке, уз потпис инструктора.

7. Практична обука модуларног курса летачке обуке на основу претходне оспособљености за стицање овлашћења за инструментално летење - *IR(A)* мора да садржи:

- (а) процедуре и маневре основне обуке инструменталног летења који обухватају најмање:
 - (i) основни инструментални лет без спољних визуелних репера;
 - (ii) хоризонтални лет;
 - (iii) пењање;
 - (iv) снижавање;
 - (v) хоризонталне, пењуће и спуштајуће заокрете;
 - (vi) извођење маневара на основу показивања инструмената;
 - (vii) оштри заокрет;
 - (viii) радио-навигацију;
 - (ix) вађење из неправилних положаја;

- (x) симулацију отказа појединих инструмената;
 - (xi) препознавање и вађење из почетног и пуног губитка узгона (превлачења);
 - (б) претполетне процедуре за летење по правилима инструменталног летења (*IFR*), укључујући коришћење летачког приручника и одговарајућих докумената служби контроле летења у припреми *IFR* плана лета;
 - (ц) процедуре и маневре за летење по правилима инструменталног летења (*IFR*) у нормалним, абнормалним и ванредним условима, који обухватају најмање:
 - (i) прелазак са визуелног на инструментално летење на полетању;
 - (ii) стандардне инструменталне одласке и доласке;
 - (iii) *IFR* процедуре на рути;
 - (iv) процедуре чекања;
 - (v) процедуре инструменталних прилажења до одређених минимума;
 - (vi) процедуре неуспелог прилажења;
 - (vii) слетања после инструменталних прилажења, укључујући формирање круга за слетање из супротног правца;
 - (д) маневре у току лета и одређене карактеристике лета;
 - (е) ако се захтева, летење на вишемоторним авионима током извођења горе наведених вежби, укључујући:
 - (i) управљање авионом само по инструментима са симулираним отказом једног мотора;
 - (ii) гашење и поновно покретање мотора (ова вежба се мора вршити на безбедној висини осим ако се не врши на уређају за потпуно симулирање летења (*FFS*) или уређају за обуку летачко-навигацијских процедура (*FNPT II*)).
8. Кандидатима за овлашћење за инструментално летење - *IR(A)* на модуларном курсу летачке обуке на основу претходне оспособљености, који поседују *Part-FCL PPL* или *CPL* дозволу и важеће овлашћење за инструментално летење на авиону - *IR(A)* које је у складу са захтевима Анекса I Чикашке Конвенције издала трећа земља, у целости се могу признати захтеви у вези обуке из тачке 4. За стицање овлашћења за инструментално летење - *IR(A)* кандидат мора да:
- (а) положи практични испит за стицање овлашћења за инструментално летење - *IR(A)* у складу са Додатком 7;
 - (б) покаже испитивачу, током практичног испита, да поседује одговарајући ниво теоријског знања из ваздухопловних прописа, метеорологије и планирања и перформанси (*IR*);
 - (ц) оствари најмање 50 сати летења према правилима инструменталног летења (*IFR*) као *PIC* на авионима.

УЛАЗНА ПРОЦЕНА

9. Садржај и трајање улазне процене одређује одобрени центар за обуку (*ATO*) на основу претходног искуства кандидата у инструменталном летењу.

ВИШЕМОТОРНИ АВИОНИ

10. Ималац овлашћења за инструментално летење - *IR(A)* на једномоторним авионима који поседује и овлашћење за летење на класи или типу вишемоторног авиона, а који први пут стиче овлашћење за инструментално летење - *IR(A)* на вишемоторном авиону, мора да успешно заврши курс у одобреном центру за обуку (*ATO*), који обухвата најмање пет сати обуке у инструменталном летењу на вишемоторним авионима, од чега три сата може да буде на уређају за потпуно симулирање летења (*FFS*) или уређају за обуку летачко-навигацијских процедура (*FNPT II*) и да положи практични испит.”.

(Додатак 6. Глава Б)

У Анексу I (*PART-FCL*) Прилога 1. Додатак 6. Глава Б тачка 2. мења се и гласи:

„2. Кандидат за модуларни курс *IR(H)* мора да поседује дозволу приватног пилота хеликоптера (*PPL(H)*) или дозволу професионалног пилота хеликоптера (*CPL(H)*) или дозволу транспортног пилота хеликоптера (*ATPL(H)*). Пре започињања фазе практичне обуке *IR(H)* курса, кандидат мора да буде ималац овлашћења за летење на типу хеликоптера који ће се користити на практичном испиту за стицање овлашћења за инструментално летење - *IR(H)* или да је завршио одобрену обуку за стицање овлашћења за летење на том типу хеликоптера. Кандидат мора да поседује сертификат о успешном завршетку *MCC* курса, ако се практични испит спроводи у условима за летење са више пилота.”

У тачки 9. подтачка 9.2. мења се и гласи:

„9.2. Имаоцу овлашћења за инструментално летење - *IR(A)* може да се умањи укупно захтевана обука до 10 сати.”

После подтачке 9.2. додаје се подтачка 9.3. која гласи:

„9.3. Имаоцу дозволе приватног пилота хеликоптера (*PPL(H)*) са овлашћењем за ноћно летење или имаоцу дозволе професионалног пилота хеликоптера (*CPL(H)*) може да се умањи укупно захтевана обука у инструменталном летењу за пет сати.”

(Додатак 8.)

У Анексу I (*PART-FCL*) Прилога 1. назив Додатка 8. и уводни део Додатка 8. мењају се и гласе:

**„Признавање продужења *IR* као дела провере стручности за овлашћење за летење на класи или типу
А. Авиони**

Признавање се даје само када се у току продужења важења овлашћења за летење на типу или класи врши и продужење важења овлашћења за инструментално летење (*IR*) за једномоторне или вишемоторне авионе са једним пилотом, у зависности шта је одговарајуће.

Када је спроведена провера стручности која укључује и проверу за продужење важења <i>IR</i> , а пилот има важеће:	Признаје се провера стручности за продужење важења <i>IR</i> за:
---	--

”

(Додатак 9. Глава А)

У Анексу I (*PART-FCL*) Прилога 1. Додатак 9. Глава А тач. 4. и 5. мењају се и гласе:

„4. Ако није другачије одређено у подацима о оперативној усклађености утврђеним у складу са *Part-21*, кандидат мора да заврши захтевану обуку, практични испит и проверу стручности у складу са овим додатком. Програм обуке, практични испит и провера стручности могу да буде смањени да би се признало претходно искуство на сличним типовима ваздухоплова, како је одређено у подацима о оперативној усклађености утврђеним у складу са *Part-21*.

5. Осим у случају практичног испита за дозволу транспортног пилота (*ATPL*), када је тако одређено у подацима о оперативној усклађености утврђеним у складу са *Part-21*, могу да се признају тачке практичног испита које су заједничке са другим типовима или варијантама ваздухоплова.”

(Додатак 9. Глава Б)

У Анексу I (*PART-FCL*) Прилога 1. Додатак 9. Глава Б тачка 5. подтачка (ф) (i) мења се и гласи:

„(i) квалификацију уређаја за потпуно симулирање летења (*FFS*) или уређаја за обуку летачко-навигацијских процедура (*FNPT II*) прописану одговарајућим захтевима *Part-ARA* и *Part-ORA*;”.

(Додатак 9. Глава Ц)

У Анексу I (*PART-FCL*) Прилога 1. Додатак 9. Глава Ц уводни део тачке 4. мења се и гласи:

„4. Током практичног испита или провере стручности морају да се примењују следећа ограничења, коригована за дозвољена одступања која настају у условима турбуленције и због маневарских могућности и перформанси хеликоптера који се користе.”.

У тачки 10. подтачка (i) мења се и гласи:

„(i) квалификација уређаја за симулирање летења (*FSTD*) како је прописано одговарајућим захтевима *Part-ARA* и *Part-ORA*;”.

(Додатак 9. Глава Д)

У Анексу I (*PART-FCL*) Прилога 1. Додатак 9. Глава Д тачка 8. подтач. (i) и (ii) мењају се и гласе:

„(a) квалификација уређаја за симулирање летења (*FSTD*) како је прописано одговарајућим захтевима *Part-ARA* и *Part-ORA*;
(б) квалификације инструктора.”.

(Додатак 9. Глава Е)

У Анексу I (*PART-FCL*) Прилога 1. Додатак 9. Глава Е тачка 8. подтач. (i) и (ii) мењају се и гласе:

„(a) квалификација уређаја за симулирање летења (*FSTD*) како је прописано одговарајућим захтевима *Part-ARA* и *Part-ORA*;
(б) квалификације инструктора.”.

(Анекс II, Глава А)

У Анексу II Прилога 1. Глава А тачка 1. подтачка (б) мења се и гласи:

„(б) покаже познавање одговарајућих делова оперативних захтева и *Part-FCL*;”.

У тачки 1. подтачка (д) мења се и гласи:

„(д) испуни захтеве приказане у следећој табели:

Национална дозвола коју поседује	Укупни сати полета	Додатни захтеви	Замена за <i>Part-FCL</i> дозволу и ограничење (ако је примењиво)	Укидање ограничења	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	
<i>ATPL(A)</i>	> 1.500 сати као <i>PIC</i> на авионима са више пилота	Нема	<i>ATPL(A)</i>	Не примењује се	(а)
<i>ATPL(A)</i>	> 1.500 сати на авионима са више пилота	Нема	као у (ц) (4)	као у (ц) (5)	(б)
<i>ATPL(A)</i>	> 500 сати на авионима са више пилота	Показати знање из предмета Перформансе и Планирање летења према захтевима датим у <i>FCL.515</i>	<i>ATPL(A)</i> , са овлашћењем за летење на типу ограниченим на вршење дужности копилота	Показати способност да лети у својству <i>PIC</i> као што се захтева у Додатку 9 на <i>Part-FCL</i>	(ц)
<i>CPL/IR(A)</i> и положен <i>ICAO ATPL</i>		(i) показати знање из предмета Перформансе и Планирање летења према	<i>CPL/IR(A)</i> са уписаном теоријом <i>ATPL</i>	Не примењује се	(д)

теоријски испит у држави чланици која је издавалац дозволе		захтевима датим у <i>FCL.310</i> и <i>FCL.615</i> (б) (ii) испунити остале захтеве из <i>FCL.720.A</i> (ц)			
<i>CPL/IR(A)</i>	> 500 сати на авионима са више пилота или више од 500 сати у операцијама са више пилота на авиону са једним пилотом <i>CS-23</i> регионална категорија (<i>commuter</i>) или еквивалент у складу са релевантним захтевима <i>Part-CAT</i> и <i>Part-ORO</i> за јавни авио-превоз	(i) положен теоријски испит за <i>ATPL(A)</i> у држави чланици која је издавалац дозволе (*) (ii) испунити остале захтеве из <i>FCL.720.A</i> (ц)	<i>CPL/IR(A)</i> са уписаном теоријом <i>ATPL</i>	Не примењује се	(е)
<i>CPL/IR(A)</i>	> 500 сати као <i>PIC</i> на авионима са једним пилотом	Нема	<i>CPL/IR(A)</i> са овлашћењем за летење на типу или класи и ограничењем за авионе са једним пилотом	Стећи овлашћење за летење на типу са више пилота у складу са <i>Part-FCL</i>	(ф)
<i>CPL/IR(A)</i>	< 500 сати као <i>PIC</i> на авионима са једним пилотом	Показати знање из предмета Перформансе и Планирање летења за ниво <i>CPL/IR</i>	Као у (4) (ф)	Као у (5) (ф)	(г)
<i>CPL(A)</i>	> 500 сати као <i>PIC</i> на авионима са једним пилотом	Овлашћење за ноћно летење, ако је применљиво	<i>CPL(A)</i> са овлашћењем за летење на типу или класи и ограничењем за авионе са једним пилотом		(х)
<i>CPL(A)</i>	< 500 сати као <i>PIC</i> на авионима са једним пилотом	(i) овлашћење за ноћно летење, ако је применљиво (ii) показати знање из предмета Перформансе и Планирање летења према захтевима датим у <i>FCL.310</i>	Као у (4) (х)		(и)
<i>PPL/IR(A)</i>	≥ 75 сати у складу са <i>IFR</i>		<i>PPL/IR(A)</i> (<i>IR</i> је ограничен на <i>PPL</i>)	Показати знање из предмета Перформансе и Планирање летења према захтевима датим у <i>FCL.615</i> (б)	(ј)
<i>PPL(A)</i>	≥ 70 сати на авиону	Показати способност коришћења радио-навигацијских средстава	<i>PPL(A)</i>		(к)

(*) Имаоци *CPL* дозволе који имају овлашћење за летење на типу авиона са више пилота не морају да полажу теоријски испит за издавање *ATPL(A)* док лете на истом типу авиона, али им се не признаје *ATPL(A)* теорија за издавање *Part-FCL* дозволе. Ако захтевају овлашћење за други тип авиона са више пилота, морају да испуне захтеве наведене у колони (3) (е) (i) у табели изнад.

(Анекс II, Глава Б)

У Анексу II Прилога 1. Глава Б тачка 1. подтачка (б) мења се и гласи:

„(б) покаже познавање одговарајућих делова оперативних захтева и *Part-FCL*;”.

У тачки 1. подтачка (д) мења се и гласи:

„(д) испуни захтеве приказане у следећој табели:

Национална дозвола коју поседује	Укупни сати налета	Додатни захтеви	Замена за <i>Part-FCL</i> дозволу и ограничење (ако је примењиво)	Укидање ограничења	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	
<i>ATPL(H)</i> важеће <i>IR(H)</i>	> 1.000 сати као <i>PIC</i> на хеликоптерима са више пилота	Нема	<i>ATPL(H)</i> и <i>IR</i>	Не примењује се	(а)

<i>ATPL(H)</i> без <i>IR(H)</i> права	> 1.000 сати као <i>PIC</i> на хеликоптерима са више пилота	Нема	<i>ATPL(H)</i>		(б)
<i>ATPL(H)</i> важеће <i>IR(H)</i>	> 1.000 сати на хеликоптерима са више пилота	Нема	<i>ATPL(H)</i> и <i>IR</i> са овлашћењем за летење на типу ограниченим на вршење дужности копилоата	Показати способност да делује као <i>PIC</i> према захтевима датим у Додатку 9 <i>Part-FCL</i>	(ц)
<i>ATPL(H)</i> без <i>IR(H)</i> права	> 1.000 сати на хеликоптерима са више пилота	Нема	<i>ATPL(H)</i> са овлашћењем за летење на типу ограниченим на вршење дужности копилоата	Показати способност да делује као <i>PIC</i> према захтевима датим у Додатку 9 <i>Part-FCL</i>	(д)
<i>ATPL(H)</i> важеће <i>IR(H)</i>	> 500 сати на хеликоптерима са више пилота	Показати знање из предмета Перформансе и Планирање летења према захтевима датим у <i>FCL.515</i> и <i>FCL.615</i> (б)	Као у (4) (ц)	Као у (5) (ц)	(е)
<i>ATPL(H)</i> без <i>IR(H)</i> права	> 500 сати на хеликоптерима са више пилота	Као (3) (е)	Као у (4) (д)	Као у (5) (д)	(ф)
<i>CPL/IR(H)</i> и завршен <i>ICAO ATPL(H)</i> теоријски испит у држави чланици издавања дозволе		(i) показати знање из предмета Перформансе и Планирање летења према захтевима датим у <i>FCL.310</i> и <i>FCL.615</i> (б) (ii) испунити остале захтеве из <i>FCL.720.H</i> (б)	<i>CPL/IR(H)</i> са уписаним <i>ATPL(H)</i> , теоријским испитом под условом да је <i>ICAO ATPL(H)</i> теоријски испит оцењен као <i>ATPL</i> ниво у оквиру <i>Part-FCL</i>	Не примењује се	(г)
<i>CPL/IR(H)</i>	> 500 сати на хеликоптерима са више пилота	(i) Положи испит за <i>ATPL(H) Part-FCL</i> у држави чланици издаваоцу дозволе (*) (ii) испунити остале захтеве из <i>FCL.720.H</i> (б)	<i>CPL/IR(H)</i> са уписаним <i>Part-FCL</i> теоријским испитом <i>ATPL(H)</i>	Не примењује се	(х)
<i>CPL/IR(H)</i>	> 500 сати као <i>PIC</i> на хеликоптерима са једним пилотом	Нема	<i>CPL/IR(H)</i> са овлашћењем за летење на типу ограниченим на хеликоптере са једним пилотом	СТИЦАЊЕ	(и)
<i>CPL/IR(H)</i>	< 500 сати као <i>PIC</i> на хеликоптерима са једним пилотом	(i) показати знање из предмета Перформансе и Планирање летења према захтевима датим у <i>FCL.310</i> и <i>FCL.615</i> (б) (ii) испунити остале захтеве из <i>FCL.720.H</i> (б)	Као (4) (и)	овлашћења за летење на типу хеликоптера са више пилота у складу са <i>Part-FCL</i>	(ј)
<i>CPL(H)</i>	> 500 сати као <i>PIC</i> на хеликоптерима са једним пилотом	Овлашћење за ноћно летење	<i>CPL(H)</i> са овлашћењем за летење на типу ограниченим на		(к)

			хеликоптере са једним пилотом		
<i>CPL(H)</i>	< 500 сати као <i>PIC</i> на хеликоптерима са једним пилотом	Овлашћење за ноћно летење, показати знање из предмета Перформансе и Планирање летења према захтевима датим у <i>FCL.310</i>	Као (4) (к)		(л)
<i>CPL(H)</i> без овлашћења за ноћно летење	> 500 сати као <i>PIC</i> на хеликоптерима са једним пилотом		Као (4) (к) и ограничено на операције дању у <i>VFR</i>	Стицање овлашћења за летење на типу хеликоптера са више пилота у складу са <i>Part-FCL</i> и овлашћења за летење ноћу	(м)
<i>CPL(H)</i> без овлашћења за ноћно летење	< 500 сати као <i>PIC</i> на хеликоптерима са једним пилотом	Показати знање из предмета Перформансе и Планирање летења према захтевима датим у <i>FCL.310</i>	Као (4) (к) и ограничено на операције дању у <i>VFR</i>		(н)
<i>PPL/IR(H)</i>	≥ 75 сати у складу са <i>IFR</i>		<i>PPL/IR(H)</i> (<i>IR</i> ограничен на <i>PPL</i>)	Показати знање из предмета Перформансе и Планирање летења према захтевима датим у <i>FCL.615</i> (б)	(о)
<i>PPL(H)</i>	≥ 75 сати на хеликоптерима	Показати способност коришћења радио-навигацијских средстава	<i>PPL(H)</i>		(п)

(*) Имаоци *CPL* дозволе који имају овлашћење за летење на типу хеликоптера са више пилота не морају да полагају теоријски испит за издавање *ATPL(H)* док лете на истом типу хеликоптера, али им се не признаје *ATPL(H)* теорија за издавање *Part-FCL* дозволе. Ако захтевају овлашћење за други тип хеликоптера са више пилота, морају да испуне захтеве наведене у колони (3) (х) (i) у табели.

”

(Анекс III, Глава А)

У Анексу III Прилога 1. Глава А тачка 1. мења се и гласи:

„1. Пилотска дозвола издата у складу са захтевима Анекса I Чикашке конвенције од стране треће државе може да буде привремено прихваћена од стране надлежне ваздухопловне власти државе чланице.

Пилоти подnose захтев за привремено прихватање (валидацију) дозволе надлежној ваздухопловној власти државе чланице у којој бораве или у којој су радно ангажовани. Ако не бораве на територији државе чланице, пилоти подnose захтев надлежној ваздухопловној власти државе чланице у којој се налази седиште оператера за кога лете или намеравају да лете или место где је регистрован ваздухоплов на којем лете или намеравају да лете.”

У тачки 3. подтач. (б) и (ц) мењају се и гласе:

„(б) пред ваздухопловним властима покаже знање из одговарајућих делова оперативних захтева и *Part-FCL*;

(ц) покаже ниво знања језика у складу са *FCL.055*;”

У тачки 3. подтачка (е) мења се и гласи:

„(е) у случају авиона, испуни услове у погледу искуства наведене у следећој табели:

Дозвола коју поседује	Укупни сати налета	Права	
(1)	(2)	(3)	

<i>ATPL(A)</i>	> 1.500 сати летења као <i>PIC</i> на авионима са више пилота	Јавни авио-превоз на авионима са више пилота као <i>PIC</i>	(а)
<i>ATPL(A)</i> или <i>CPL(A)/IR*</i>	> 1.500 сати летења као <i>PIC</i> или копилот на авионима са више пилота према оперативним захтевима	Јавни авио-превоз на авионима са више пилота као копилот	(б)
<i>CPL(A)/IR</i>	> 1.000 сати летења као <i>PIC</i> у јавном авио-превозу након стицања <i>IR</i>	Јавни авио-превоз на авионима са једним пилотом	(ц)
<i>CPL(A)/IR</i>	> 1.000 сати летења као <i>PIC</i> или копилот у складу са оперативним захтевима	Јавни авио-превоз на авионима са једним пилотом као копилот у складу са оперативним захтевима	(д)
<i>ATPL(A)</i> , <i>CPL(A)/IR</i> , <i>CPL(A)</i>	> 700 сати летења на авионима, осим <i>TMGs</i> , укључујући 200 сати у оној улози за коју се тражи прихватање дозволе и 50 сати у тој улози у последњих 12 месеци	Коришћење права у авионима током летова који нису везани за јавни авио-превоз	(е)
<i>CPL(A)</i>	> 1.500 сати летења као <i>PIC</i> у јавном авио-превозу укључујући 500 сати у операцијама на води	Јавни авио-превоз на авионима са једним пилотом као <i>PIC</i>	(ф)

(*) Имаоци *CPL(A)/IR* на авионима са више пилота морају да покажу теоријско знање за ниво *ICAO ATPL(A)* пре прихватања дозволе.

У тачки 3. подтачка (ф) мења се и гласи:

„(ф) у случају хеликоптера, испуни услове у погледу искуства наведене у следећој табели:

Дозвола коју има	Укупно време летачког искуства	Права	
(1)	(2)	(3)	
<i>ATPL(H)</i> важеће <i>IR</i>	> 1.000 сати летења као <i>PIC</i> на хеликоптерима са више пилота	Јавни авио-превоз на хеликоптерима са више пилота као <i>PIC</i> у <i>VFR</i> и <i>IFR</i> операцијама	(а)
<i>ATPL(H)</i> без <i>IR</i> права	> 1.000 сати летења као <i>PIC</i> на хеликоптерима са више пилота	Јавни авио-превоз на хеликоптерима са више пилота као <i>PIC</i> у <i>VFR</i> операцијама	(б)
<i>ATPL(H)</i> важеће <i>IR</i>	> 1.000 сати летења као пилот на хеликоптерима са више пилота	Јавни авио-превоз на хеликоптерима са више пилота као копилот у <i>VFR</i> и <i>IFR</i> операцијама	(ц)
<i>ATPL(H)</i> без <i>IR</i> права	> 1.000 сати летења као пилот на хеликоптерима са више пилота	Јавни авио-превоз на хеликоптерима са више пилота као копилот у <i>VFR</i> операцијама	(д)
<i>CPL(H)/IR</i> (*)	> 1.000 сати летења као пилот на хеликоптерима са више пилота	Јавни авио-превоз на хеликоптерима са више пилота као копилот	(е)
<i>CPL(H)/IR</i>	> 1.000 сати летења као <i>PIC</i> у јавном авио-превозу након стицања <i>IR</i>	Јавни авио-превоз на хеликоптерима са једним пилотом као <i>PIC</i>	(ф)
<i>ATPL(H)</i> са или без <i>IR</i> права, <i>CPL(H)/IR</i> , <i>CPL(H)</i>	> 700 сати летења на хеликоптерима осим оних сертификованих у складу са <i>CS-27/29</i> или еквивалентним документом, укључујући 200 сати у радној улози	Обављање послова на хеликоптерима током летова који нису везани за јавни авио-превоз	(г)

	за коју је тражено одобрење и 50 сати у тој улози током претходних 12 месеци		
--	--	--	--

(*) Имаоци *CPL(H)/IR* на хеликоптерима са више пилота морају да покажу теоријско знање за ниво *ICAO ATPL(H)* пре прихватања дозволе.

У тачки 4. подтачка (ц) мења се и гласи:

„(ц) покаже ниво знања језика у складу са *FCL.055*;”.

У тачки 4. подтачка (е) мења се и гласи:

„(е) поседује искуство од најмање 100 сати инструменталног летења као *PIC* на одговарајућој категорији ваздухоплова.”.

У тачки 6. подтачка (б) мења се и гласи:

„(б) запослен је, директно или индиректно, код произвођача ваздухоплова или ваздухопловних власти.”.

После тачке 6. додају се тач. 7. и 8, које гласе:

„7. Не доводећи у питање претходне тачке, држава чланица може, за потребе спортских манифестација или такмичења ограниченог трајања, да прихвати дозволу издату од стране треће државе, омогућујући имаоцу дозволе приватног пилота (*PPL*), дозволе пилота једрилице (*SPL*) или дозволе пилота балона (*BPL*) да користи права под условом да:

(а) пре догађаја, организатор спортске манифестације или такмичења достави одговарајуће доказе надлежној ваздухопловној власти о начину на који ће пилот бити упознат са одређеним безбедносним информацијама и управљати ризиком који се односи на те летове; и

(б) подносилац захтева поседује одговарајућу дозволу и лекарско уверење и одговарајућа овлашћења или квалификације издате у складу са Анексом 1 Чикашке Конвенције.

8. Не доводећи у питање претходне тачке, држава чланица може да прихвати дозволу приватног пилота (*PPL*), дозволу пилота једрилице (*SPL*) или дозволу пилота балона (*BPL*) издату у складу са захтевима Анекса 1 Чикашке Конвенције од стране треће државе најдуже на 28 дана у току календарске године у сврху некомерцијалних задатака, под условом да подносилац захтева:

(а) поседује одговарајућу дозволу и лекарско уверење и одговарајућа овлашћења или квалификације издате у складу са Анексом 1 Чикашке Конвенције; и

(б) има извршен најмање један лет у сврху прилагођавања са квалификованим инструктором пре него што почне са извршавањем одређених задатака ограниченог трајања.”.

(Анекс III, Глава Б)

У Анексу III Прилога 1. Глава Б тачка 1. мења се и гласи:

„1. Дозволу приватног пилота/пилота балона/пилота једрилице, професионалног или транспортног пилота коју је издала трећа држава у складу са захтевима Анекса I Чикашке конвенције, надлежна ваздухопловна власт државе чланице може да конвертује у *Part-FCL* дозволу приватног пилота/пилота балона/пилота једрилице са овлашћењем за летење на типу или класи са једним пилотом.”.

(Анекс VI, Глава GEN)

У Анексу VI (*PART-ARA*) Прилога 1. Глава *GEN* Одељак III *ARA.GEN.305* после тачке (ц) додаје се тачка (ца) која гласи:

„(ца) Не доводећи у питање тачку (ц), на организације које спроводе обуку само за дозволу пилота лаких ваздухоплова (*LAPL*), дозволу приватног пилота (*PPL*), дозволу пилота једрилице (*SPL*) или дозволу пилота балона (*BPL*) и пратећа овлашћења и

сертификате, мора да се примени период планирања надзора који не прелази 48 месеци. Период планирања надзора може да буде умањен ако постоје докази да су безбедносне перформансе организације умањене. Период планирања надзора може да се продужи на највише 72 месеца, ако је надлежна ваздухопловна власт утврдила да је током претходних 48 месеци:

1) организација показала ефикасну идентификацију опасности по питању ваздухопловне безбедности и управљања ризицима, кроз приказ резултата годишње провере у складу са *ORA.GEN.200* (ц);

2) организација континуирано показивала у оквиру *ORA.GEN.130* да има потпуну контролу над свим променама, кроз приказ резултата годишње провере у складу са *ORA.GEN.200* (ц);

3) није издат ниједан налаз нивоа 1;

4) примењене све корективне мере у року који је прихватила или продужила надлежна ваздухопловна власт, као што је дато у *ARA.GEN.350* (д) 2).”.

(ARA.FCL.200)

У Анексу VI (*PART-ARA*) Прилога 1. Глава *FCL* Одељак II *ARA.FCL.200* после тачке (ц) додаје се тачка (д) која гласи:

„(д) Уписивање у дозволу од стране инструктора. Пре посебног овлашћивања одређених инструктора за продужење класе једномоторних авиона са клипном погонском групом или моторних једрилица - *TMG*, надлежна ваздухопловна власт мора да развије одговарајуће процедуре.”.

(ARA.FCL.205)

У Анексу VI (*PART-ARA*) Прилога 1. Глава *FCL* Одељак II *ARA.FCL.205* тачка (б) мења се и гласи:

„(б) Надлежна ваздухопловна власт мора да води листу испитивача које је сертифицивала. У листи испитивача морају да буду наведена права испитивача, а листу испитивача мора да објави и ажурира надлежна ваздухопловна власт.”.

(ARA.FCL.210)

У Анексу VI (*PART-ARA*) Прилога 1. Глава *FCL* Одељак II *ARA.FCL.210* мења се и гласи:

„(а) Надлежна ваздухопловна власт обавештава Агенцију о националним административним процедурама, захтевима за заштиту личних података, одговорностима, осигурању у случају незгода и накнадама које се примењују на њеној територији и које ће користити испитивачи када спроводе практичне испите, провере стручности или процене оспособљености кандидата чија надлежна ваздухопловна власт није иста као ваздухопловна власт која је испитивачу издала сертификат.

(б) Да би олакшала размену информација и приступ информацијама добијених од надлежних ваздухопловних власти у складу са тачком (а), Агенција мора да објави ове информације у формату који је прописала.

(ц) Надлежна ваздухопловна власт може да обавести испитиваче које је сертифицивала, као и испитиваче које су сертифицивале друге ваздухопловне власти, а који користе своја права на њеној територији, о безбедносним процедурама на које је потребно обратити пажњу када се практични испити и провере стручности спроводе у ваздухоплову.”.

(ARA.MED.130)

У Анексу VI (*PART-ARA*) Прилога 1. Глава *MED* Одељак I *ARA.MED.130* мења се и гласи:

„Лекарско уверење мора да буде усклађено са следећим спецификацијама:

(а) Садржај

- (1) Држава која је издала дозволу пилота или у којој је поднет захтев за издавање (I);
- (2) Класа лекарског уверења (II);
- (3) Број уверења почиње са *UN* кодом државе у којој је дозвола пилота издата или у којој је поднео захтев за издавање, а наставља се бројчаним кодом и/или словима са арапском нумерацијом и латиничним писмом (III);
- (4) Име имаоца (IV);
- (5) Држављанство имаоца (VI);
- (6) Датум рођења имаоца: (дд/мм/гггг) (XIV);
- (7) Потпис имаоца (VII);
- (8) Ограничење/ограничења (XIII);
- (9) Датум истицања лекарског уверења (IX) за:
 - (i) Класу 1 за комерцијалне операције превоза путника са једним пилотом,
 - (ii) Класу 1 за остале комерцијалне операције,
 - (iii) Класу 2,
 - (iv) *LAPL*;
- (10) Датум лекарског прегледа;
- (11) Датум последњег електрокардиограма;
- (12) Датум последњег аудиограма;
- (13) Датум издавања и потпис овлашћеног лекара (*AME*) или медицинског оцењивача који је издао уверење. Лекар специјалиста опште медицине (*GMP*) може да буде додат у ово поље ако има права да издаје лекарска уверења у оквиру националног закона државе чланице где је дозвола издата;
- (14) Жиг или печат (XI).

(б) Материјал: Осим у случају *LAPL* уверења које издаје лекар специјалиста опште медицине (*GMP*), папир или други материјал који се користи мора да је такав да спречи или да јасно покаже било какве измене или брисања. Сваки унос или брисање у обрасцу мора да јасно одобри надлежна ваздухопловна власт за издавање дозвола.

(ц) Језик: Уверења морају да буду написана на националном језику, на енглеском и другим језицима које надлежне власти за издавање дозвола сматрају одговарајућим.

(д) Сви датуми на лекарском уверењу морају да буду написани у формату дд/мм/гггг.”.

(ARA.MED.200)

У Анексу VI (*PART-ARA*) Прилога 1. Глава *MED* Одељак II *ARA.MED.200* тачка

(б) мења се и гласи:

„(б) Када утврди да овлашћени лекар (*AME*) испуњава одговарајуће захтеве, надлежна ваздухопловна власт издаје, продужава, обнавља или мења *AME* сертификат на период не дужи од три године, користећи образац прописан у Додатку VII овог анекса.”.

(ARA.MED.330)

У Анексу VI (*PART-ARA*) Прилога 1. Глава *MED* Одељак III после *ARA.MED.325* додаје се *ARA.MED.330* који гласи:

„**ARA.MED 330 Посебне медицинске околности**

(а) Када се установе нове медицинске технологије, лекови или процедуре помоћу којих се кандидати, који иначе не задовољавају критеријуме, могу оценити као способни, у том случају се може спровести истраживање у циљу прикупљања доказа о безбедном коришћењу права из дозволе.

(б) У циљу спровођења истраживања, надлежна ваздухопловна власт у сарадњи са најмање још једном ваздухопловном влашћу, може да развије и оцени протокол за медицинско процењивање, на основу којег ваздухопловне власти могу да издају одређени број лекарских уверења за пилоте, уз одговарајућа ограничења.

(ц) Ваздухопловно-медицински центри (*AeMCs*) и овлашћени лекари (*AMEs*) могу да издају лекарска уверења на основу истраживачког протокола само ако добију упутства од надлежне ваздухопловне власти.

(д) Протокол мора да буде договорен између надлежних ваздухопловних власти које су укључене у процес и да обухвати најмање:

- 1) процену ризика;
- 2) преглед и оцену литературе у циљу доказивања да издавање лекарских уверења на основу истраживачког протокола неће угрозити безбедно коришћење права из дозволе;
- 3) детаљне критеријуме за избор пилота који ће бити обухваћени протоколом;
- 4) ограничења која ће се унети у лекарско уверење;
- 5) процедуре праћења које ће применити надлежне ваздухопловне власти укључене у процес;
- 6) одређивање крајњих тачака за прекид протокола.

(е) Протокол мора да буде у складу са одговарајућим етичким принципима.

(ф) Имаоцима дозвола којима је лекарско уверење издато на основу протокола коришћење права из дозволе се ограничава на летове у ваздухопловима који су регистровани у државама чланицама укљученим у истраживачки протокол. Ово ограничење мора да буде наведено у лекарском уверењу.

(г) Надлежне ваздухопловне власти укључене у процес морају да:

- 1) доставе Агенцији:
 - (i) истраживачки протокол пре његове примене;
 - (ii) податке и квалификације именованих представника за сваку надлежну ваздухопловну власт;
 - (iii) документоване извештаје о редовним оценама ефикасности протокола;
- 2) доставе ваздухопловно-медицинским центрима (*AeMCs*) и овлашћеним лекарима (*AMEs*) који су у њиховој надлежности детаље из протокола пре његове примене, у циљу информисања.”.

(Анекс VI, Додатак I)

У Анексу VI (*PART-ARA*) Прилога 1. Додатак I (Дозвола летачког особља) мења се и гласи:

„Додатак I Анекса VI Part-ARA **Дозвола летачког особља**

Дозвола летачког особља коју је издала држава чланица у складу са *Part-FCL* мора да буде у складу са следећим спецификацијама:

(а) Садржај. Број приказане рубрике мора увек да буде штампан у комбинацији са насловом рубрике. Рубрике од I до XI су „сталне”, а рубрике од XII до XIV су „променљиве” и могу да се појаве на посебном или одвојеном делу основног обрасца дозволе. Сваки посебан или одвојени део дозволе мора да буде јасно препознатљив као део дозволе.

- 1) Сталне рубрике:
 - (I) држава издавања дозволе;
 - (II) назив дозволе;

- (III) серијски број дозволе започиње са УН кодом државе издаваоца дозволе након чега следи „FCL” и код бројева и/или слова арапским бројевима и на латиничном писму;
- (IV) име имаоца (латиничним писмом, ако писмо националног језика није латинично);
- (IVa) датум рођења;
- (V) адреса имаоца;
- (VI) држављанство имаоца;
- (VII) потпис имаоца;
- (VIII) надлежна ваздухопловна власт и, тамо где је потребно, услови под којима је дозвола издата;
- (IX) потврда рока важења и одобрена права из дозволе;
- (X) потпис службеног лица које издаје дозволу и датум издавања;
- (XI) жиг или печат надлежне ваздухопловне власти.

2) Променљиве рубрике:

- (XII) овлашћења и сертификати: класа, тип, сертификат инструктора, итд, са датумима истицања. Права из радио-телефоније (R/T) могу да се појаве на обрасцу дозволе или на посебном сертификату;
- (XIII) напомене: нпр. посебни уписи који се односе на ограничења и одобрења права, укључујући и уписе знања језика и овлашћења за ваздухоплове из Анекса II када се користе у јавном авио-превозу;
- (XIV) било које друге детаље које захтева надлежна ваздухопловна власт (нпр. место рођења/место пребивалишта).

(б) Материјал. Папир или други материјал који се користи мора да буде такав да лако спречи или покаже било какве измене или брисања. Сваки унос или брисање у обрасцу мора јасно да одобри надлежна ваздухопловна власт.

(ц) Језик. Дозволе морају да буду написане на националном језику и на енглеском језику и другим језицима које надлежне ваздухопловне власти сматрају потребним.

Насловна страна

<p>[Назив и лого надлежне ваздухопловне власти] [Competent authority name and logo]</p> <p>ДОЗВОЛА ЛЕТАЧКОГ ОСОБЉА FLIGHT CREW LICENCE</p> <p>Издато у складу са <i>Part-FCL</i> <i>Issued in accordance with Part-FCL</i></p> <p>Ова дозвола испуњава <i>ICAO</i> стандарде, осим права за <i>LAPL</i> и <i>EIR</i> <i>This licence complies with ICAO standards, except for the LAPL and EIR privileges</i></p> <p><i>EASA Form 141 Issue 2</i></p>	<p>Захтеви</p> <p>„Европска унија” се брише за државе које нису чланице ЕУ</p> <p>Величина сваке стране мора да буде једна осмина А4 формата</p>
---	--

I	Држава издавања <i>State of issue</i>		Захтеви
III	Број дозволе <i>Licence number</i>		Серијски број дозволе увек почиње са УН кодом државе издаваоца дозволе након чега следи „FCL.”.
IV	Презиме и име имаоца <i>Last and first name of holder</i>		
IVa	Датум рођења (видети упутство) <i>Date of birth (see instruction)</i>		Стандардни формат за датум се користи, нпр. дан/месец/година пуним бројем (нпр. 21.01.1995).
XIV	Место рођења <i>Place of birth</i>		
V	Адреса имаоца Улица, град, област, поштански број <i>Address of holder</i> <i>Street, town, area, postal code</i>		
VI	Држављанство <i>Nationality</i>		
VII	Потпис имаоца <i>Signature of holder</i>		
VIII	Надлежна ваздухопловна власт издавалац дозволе нпр.: Ова CPL(A) је издата на основу ATPL издате од(трећа држава)..... <i>Issuing competent authority</i> <i>E.g.: This CPL(A) has been issued on the basis of an ATPL issued by(third country).....</i>		
X	Потпис службеног лица и датум <i>Signature of issuing officer and date</i>		
XI	Жиг или печат надлежне ваздухопловне власти <i>Seal or stamp of issuing competent authority</i>		

II	Називи дозвола, датум првог издавања и код земље <i>Titles of licences, date of initial issue and country code</i>		Користе се скраћенице које се користе у <i>PART-FCL</i> (нпр. <i>PPL(H)</i> , <i>ATPL(A)</i> , итд.). Мора да се користи стандардни формат за датум, нпр. дан/месец/година пуним бројем (нпр. 21.01.1995).
IX	Важење: Права из дозволе могу да се користе само ако ималац има важеће лекарско уверење за захтевана права. <i>Validity: The privileges of the licence shall be exercised only if the holder has a valid medical certificate for the required privilege.</i> Документ који садржи фотографију мора да се носи у сврху идентификације имаоца дозволе. <i>A document containing a photo shall be carried for the purposes of identification of the licence holder.</i>		Овај документ није одређен, али пасош би био довољан изван територије државе која је издала дозволу.
XII	Права радио-телефоније: Ималац ове дозволе је доказао оспособљеност за рад са уграђеном R/T опремом на ваздухоплову на (навести језик(-е)). <i>Radiotelephony privileges: The holder of this licence has demonstrated competence to operate R/T equipment onboard aircraft in (specify the language(s)).</i>		
XIII	Напомене: <i>Remarks:</i> Знање језика: (језик(-ци)/ниво/датум важења) <i>Language Proficiency:</i> (language(s)/level/validity date)		Све додатне захтеване информације о дозволи и права дата од стране ICAO, ЕК или Директиве/Уредбе ЕУ се овде уносе. Упис(-и) знања језика, ниво и датум важења морају да буду обухваћени. У случају LAPL: LAPL није издат у складу са ICAO стандардима.

Додатне стране - Захтеви:

Стране 1, 2 и 3 морају да буду у складу са обрасцем утврђеним у моделу из ове тачке. Надлежна ваздухопловна власт мора да укључи додатне прилагођене стране са табелама које садрже најмање следеће податке:

- Овлашћења, сертификате, одобрења и права;
- Датуме истека важења овлашћења, права из сертификата инструктора и испитивача;
- Датуме испита или провера;
- Напомене и ограничења (оперативна ограничења);
- Број сертификата испитивача и/или инструктора и потпис, ако је примењиво;
- Скраћенице.

Ове додатне стране су намењене за употребу од стране надлежне ваздухопловне власти или посебно овлашћених инструктора или испитивача.

Иницијално издавање овлашћења или сертификата увек врши надлежна ваздухопловна власт. Продужење или обнову овлашћења или сертификата уноси надлежна ваздухопловна власт или посебно овлашћени инструктори или испитивачи.

Оперативна ограничења се уносе у „Напомене и ограничења” насупрот одговарајућег ограниченог права, нпр. *IR* практичан испит извршен са копилотом, ограничено право да врши обуку на једном типу ваздухоплова.

Овлашћења која нису продужавана могу да буду избрисана из дозволе од стране надлежне ваздухопловне власти.”.

(Анекс VI, Додатак II)

У Анексу VI (*PART-ARA*) Прилога 1. Додатак II (Стандардни *EASA* формат дозволе кабинског особља) део „Упутство” тач. (а) и (б) мењају се и гласе:

„(а) Дозвола кабинског особља мора да садржи све рубрике наведене у обрасцу *EASA* 142 у складу са рубрикама 1-12 и као што је описано испод.

(б) Величина мора да буде 105x74 *mm* (једна осмина формата А4) или 85x54 *mm* и материјал који се користи мора да буде такав да спречи или лако покаже било какве измене или брисања.”.

Рубрика 8. мења се и гласи:

„Рубрика 8: Уносе се идентификациони детаљи надлежне ваздухопловне власти државе чланице у којој је издата дозвола са пуним именом надлежне ваздухопловне власти, поштанском адресом и службеним печатом, жигом или логом ако је применљиво.”.

Рубрика 9. мења се и гласи:

„Рубрика 9: Ако је надлежна ваздухопловна власт издавалац дозволе, израз „надлежна ваздухопловна власт” и службени жиг, печат или лого морају се унети. Само у том случају надлежна ваздухопловна власт може одлучити да ли се службени жиг, печат или лого такође уносе у рубрику 8.”.

(Анекс VI, Додатак III)

У Анексу VI (*PART-ARA*) Прилога 1. Додатак III речи: „потврда о праву на обучавање центра за обуку” у одређеном падежу замењују се речима: „потврда о праву на обучавање ваздухопловног особља” у одговарајућем падежу.

(Анекс VI, Додатак V)

У Анексу VI (*PART-ARA*) Прилога 1. Додатак V мења се и гласи:

„СЕРТИФИКАТ ЗА ВАЗДУХОПЛОВНО-МЕДИЦИНСКЕ ЦЕНТРЕ (AeMCs)

[Надлежна ваздухопловна власт]
[Competent authority]

СЕРТИФИКАТ ВАЗДУХОПЛОВНО-МЕДИЦИНСКОГ ЦЕНТРА
AERO-MEDICAL CENTRE CERTIFICATE

РЕФЕРЕНЦА:
REFERENCE:

Према Уредби Комисије (ЕУ) бр. 1178/2011 и према доле датим условима, Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије овим сертифициује
Pursuant to Commission Regulation (EU) No 1178/2011 and subject to the conditions specified bellow, the Civil Aviation Directorate of the Republic of Serbia hereby certifies

[НАЗИВ ОРГАНИЗАЦИЈЕ]
[NAME OF THE ORGANISATION]

[АДРЕСА ОРГАНИЗАЦИЈЕ]
[ADDRESS OF THE ORGANISATION]

према *Part-ORA* као ваздухопловно-медицински центар са правима и обимом активности наведеним у условима за одобрење који се налазе у прилогу.
as a Part-ORA certified Aero-medical centre with the privileges and the scope of activities as listed in the attached terms of approval.

УСЛОВИ:

1. Овај сертификат је ограничен на оно што је назначено у секцији одобрења приручника овлашћене организације.
2. Овај сертификат захтева усаглашеност са процедурама назначеним у документацији организације, у складу са захтевима *Part-ORA*.
3. Овај сертификат мора да остане важећи на основу усаглашености са захтевима *Part-ORA* осим уколико је враћен, замењен, суспендован или стављен ван снаге.

CONDITIONS:

1. *This certificate is limited to that specified in the scope of approval section of the approved organization manual.*
2. *This certificate requires compliance with the procedures specified in the organization documentation as required by Part-ORA.*
3. *This certificate shall remain valid subject to compliance with the requirements of Part-ORA unless it has been surrendered, superseded, suspended or revoked.*

Датум издавања:
Date of issue:

Потпис:
Signed:

EASA Form 146 Issue 1

”

(Анекс VI, Додатак VI)

У Анексу VI (*PART-ARA*) Прилога 1. Додатак VI брише се.

(ORA.GEN.160)

У Анексу VII (*PART-ORA*) Прилога 1. ORA.GEN.160 тачка (б) мења се и гласи:

„(б) Не доводећи у питање тачку (а), организација мора да пријави надлежној ваздухопловној власти и организацији одговорној за пројектовање ваздухоплова сваку незгоду, неисправност, технички квар, прекорачење техничких ограничења и било који догађај који би могао да разјасни нетачне, непотпуне или двосмислене информације садржане у подацима о оперативној усклађености утврђеним у складу са Уредбом (ЕУ) 748/2012 или другу неправилност која је угрозила или могла да угрози безбедан рад ваздухоплова, а која није проузроковала удес или озбиљну незгоду.”

(ORA.GEN.200)

У Анексу VII (*PART-ORA*) Прилога 1. ORA.GEN.200 после тачке (б) додаје се тачка (ц) која гласи:

„(ц) Не доводећи у питање тачку (а), у организацији која спроводи обуку само за дозволу пилота лаких ваздухоплова (*LAPL*), дозволу приватног пилота (*PPL*), дозволу пилота једрилице (*SPL*) или дозволу пилота балона (*BPL*) и пратећа овлашћења и сертификате, управљање безбедносним ризицима и надзор усаглашености дефинисано у тач. (а) 3) и (а) 6) може да се спроведе током интерне провере организације најмање једном годишње. Организација је дужна да, без непотребног одлагања, обавести надлежну ваздухопловну власт о резултатима провере.”.

(ORA.ATO.145)

У Анексу VII (*PART-ORA*) Прилога 1. ORA.ATO.145 мења се и гласи:

„(а) Одобрени центар за обуку (*ATO*) мора да обезбеди да ученици испуњавају све предуслове за приступање обуци који су утврђени у *Part-Medical*, *Part-FCL* и, ако је примењиво, оне који су дефинисани у обавезном делу података о оперативној усклађености утврђених у складу са Уредбом (ЕУ) бр. 748/2012.

(б) У случају одобреног центра за обуку (*ATO*) који пружа обуку за стицање овлашћења за пробне летове, ученици морају да испуњавају све предуслове за приступање обуци утврђене у складу са Уредбом (ЕУ) бр. 748/2012.”.

(ORA.FSTD.210)

У Анексу VII (*PART-ORA*) Прилога 1. ORA.FSTD.210 тачка (а) подтачка 2) мења се и гласи:

„2) валидационих података ваздухоплова који су дефинисани у обавезном делу података о оперативној усклађености у складу са Уредбом (ЕУ) бр. 748/2012, ако је примењиво;”.

Прилог 2.

Овај прилог садржи допунске услове за примену Анекса I-VII који су садржани у Уредби Комисије (ЕУ) бр. 1178/2011 од 3. новембра 2011. године, која је измењена и допуњена Уредбом Комисије (ЕУ) бр. 290/2012 од 30. марта 2012. године, Уредбом Комисије (ЕУ) бр. 70/2014 од 27. јануара 2014. године, Уредбом Комисије (ЕУ) бр. 245/2014 од 13. марта 2014. године и Уредбом Комисије (ЕУ) бр. 2015/445 од 17. марта 2015. године.

(FCL.020)

Одобрен центар за обуку (*ATO*) је дужан да, пре почетка практичне обуке, поднесе Директорату захтев за издавање ауторизације пилота ученика.

Пилот ученик је дужан да носи са собом ауторизацију пилота ученика током спровођења практичне обуке на ваздухоплову.

Ауторизација пилота ученика се издаје са роком важења од три године.

Ауторизација пилота ученика мора да садржи:

- назив „Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије” и лого Директората;

- редни број ауторизације;

- име, име једног од родитеља или старатеља и презиме пилота ученика;

- јединствени матични број грађана пилота ученика, односно број пасоша за стране држављане;

- потпис имаоца ауторизације;

- датум издавања ауторизације;

- рок важења ауторизације;

- печат и потпис овлашћеног лица Директората.

Инструктор летења који спроводи практичну обуку са пилотом учеником уписује у његову књижицу летења да је он оспособљен за самостално летење.

(FCL.025)

Препорука за полагање теоријских испита издата од стране одобреног центра за обуку (*ATO*) у складу са *FCL.025* тачка (а) 3) важи 12 месеци, рачунајући од дана када је кандидат завршио теоријску обуку у одобреном центру за обуку (*ATO*).

(FCL.030, ARA.FCL.205)

Приликом одобравања полагања практичног испита или процене оспособљености Директорат одређује испитивача за спровођење практичног испита или процене оспособљености са листе која је у складу са *ARA.FCL.205* (б).

У случају спровођења провера стручности кандидати сами бирају испитивача са листе из става 1. овог члана.

(FCL.030 (б))

Препорука за полагање практичног испита из одредбе *FCL.030* (б) важи шест месеци од дана када је кандидат завршио практичну обуку или додатну практичну обуку, осим препоруке за стицање овлашћења за летење на класи или типу ваздухоплова.

Ако кандидат у року из става 1. овог члана не приступи полагању практичног испита, кандидат мора да, пре полагања практичног испита, заврши додатну практичну обуку, коју одређује одобрени центар за обуку или лице одговорно за обуку, у зависности од нивоа оспособљености кандидата.

Положен практичан испит за стицање дозволе пилота ваздухоплова, овлашћења или сертификата важи до 12 месеци и у том року кандидат мора да поднесе Директорату захтев за издавање дозволе пилота ваздухоплова, овлашћења или сертификата.

По истеку рока из става 3. овог члана кандидат је дужан да приступи поновном полагању практичног испита.

(FCL.050)

Пилот води евиденцију детаља свих својих летова на начин који је прописан у *AMC1 FCL.050*.

(FCL.055(a))

Право коришћења радио-телефоније на српском или/и на енглеском језику се уписује у рубрику XII пилотске дозволе („Права радио-телефоније”) и то на језику на којем је вођена радио-комуникација током практичног испита или провере стручности.

Кандидат мора да положи испит из знања енглеског језика, најмање на оперативном нивоу, пре полагања практичног испита или провере стручности током којег ће се радио-комуникација водити на енглеском језику.

(FCL.055(a) и (ц))

Рок важења оперативног и напредног нивоа знања енглеског језика се рачуна од дана када је кандидат положио одговарајући испит.

Изузетно од става 1. овог члана, у случају продужења важења права, рок тече од датума истицања важења, под условом да је кандидат положио одговарајући испит у оквиру последњих шест месеци важења.

Имаоцима дозволе пилота лаких ваздухоплова (*LAPL*), дозволе пилота балона (*BPL*) и дозволе пилота једрилице (*SPL*) Директорат може да упише знање енглеског језика у дозволу под условима прописаним у одредби *FCL.055*.

(FCL.055(a) и (ц))

Знање енглеског језика које је стечено у иностранству може да се призна ради иницијалног уписа у дозволу пилота авиона, хеликоптера, ваздухоплова са вертикалним узлетањем и ваздушног брода коју издаје Директорат, под условом да је то право уписано у важећу дозволу или издато као посебан сертификат од стране ваздухопловних власти државе чланице Међународне организације цивилног ваздухопловства (*ICAO*) или од стране центра за обуку који је одобрен од тих ваздухопловних власти.

Пре признавања из става 1. овог члана, Директорат је дужан да од ваздухопловних власти државе која је издала дозволу, односно сертификат прибави потврду веродостојности права које је предмет признавања.

Знање енглеског језика које је стечено у иностранству може да се призна као основ за продужење важења нивоа знања енглеског језика које је већ уписано у дозволу, ако из документације може да се установи датум када је извршена провера знања језика и ниво знања који је кандидат показао.

(FCL.055)

Ималац сертификата испитивача који поседује експертски ниво знања енглеског језика и са којим је надлежна ваздухопловна власт спровела одговарајућу припрему, може да спроведе, у току спровођења практичног испита или провере стручности са кандидатом, и процену знања енглеског језика у циљу продужења важења оперативног и напредног нивоа знања енглеског језика.

Ималац сертификата испитивача који поседује напредни ниво знања енглеског језика и са којим је надлежна ваздухопловна власт спровела одговарајућу припрему, може да спроведе, у току спровођења практичног испита или провере стручности са кандидатом, и процену знања енглеског језика у циљу продужења важења оперативног нивоа знања енглеског језика.

(FCL.110.A)

Налет остварен на авионима који не поседују *EASA* потврду о типу у потпуности се признаје за стицање дозволе пилота лаких ваздухоплова (авион) - *LAPL(A)*.

(FCL.740 (б) 1))

Кандидат за обнову важења овлашћења у дозволи пилота авиона, односно хеликоптера није дужан да заврши обуку освежења знања из *FCL.740* тачка (б) 1) ако испуњава следеће услове:

1) поседује важећу инострану дозволу истог ранга издату у складу са Анексом 1 Чикашке конвенције, са истоветним важећим овлашћењем за летење на типу или класи авиона, односно хеликоптера;

2) у периоду од годину дана који претходе подношењу захтева за обнову важења овлашћења остварио најмање 10 рутних сектора као пилот на одговарајућој класи или типу авиона, односно у случају хеликоптера најмање два сата летења на одговарајућем типу хеликоптера.

(FCL.740.A; FCL.740.H; FCL.740.PL; FCL.740.As; FCL.625 IR)

Провера стручности коју кандидат изврши пре рока прописаног у *FCL.740.A* тач. (а) 1) или (б) 1) се признаје за продужење рока важења овлашћења за летење на типу или класи авиона, ако кандидат испуњава услов из *FCL.740.A* тачка (а) 2), односно из *FCL.740.A* тачка (б) 1) (ii) за класу једномоторних авиона са једним пилотом и ако захтев за продужење поднесе у року од три месеца од дана када је провера извршена.

Провера стручности коју кандидат изврши пре рока прописаног у *FCL.740.H* тачка (а) 1) се признаје за продужење рока важења овлашћења за летење на типу хеликоптера, ако кандидат испуњава услов из *FCL.740.H* тачка (а) 2) и ако захтев за продужење поднесе у року од три месеца од дана када је провера извршена.

Провера стручности коју кандидат изврши пре рока прописаног у *FCL.740.PL* тачка (а) 1) се признаје за продужење рока важења овлашћења за летење на типу ваздухоплова са вертикалним узлетањем, ако кандидат испуњава услов из *FCL.740.PL* тачка (а) 2) и ако захтев за продужење поднесе у року од три месеца од дана када је провера извршена.

Провера стручности коју кандидат изврши пре рока прописаног у *FCL.740.As* тачка (а) 1) се признаје за продужење рока важења овлашћења за летење на типу ваздушног брода, ако кандидат испуњава услов из *FCL.740.As* тачка (а) 2) и ако захтев за продужење поднесе у року од три месеца од дана када је провера извршена.

Провера стручности коју кандидат изврши пре рока прописаног у *FCL.625 IR* тачка (б) 1) се признаје за продужење рока важења овлашћења за инструментално летење (*IR*) на авиону, хеликоптеру или ваздушном броду, ако кандидат поднесе захтев за продужење у року од три месеца од дана када је провера извршена.

У случајевима из ст. 1-5. овог члана, почетак важења овлашћења за летење на типу или класи ваздухоплова, односно овлашћења за инструментално летење, се рачуна од дана извршене провере.

(FCL.910.TRI; FCL.935.TRI)

Кандидату који је завршио обуку и процену оспособљености за инструктора летења на типу (*TRI*) само на уређају за потпуно симулирање летења, у дозволу се уписује сертификат инструктора летења на типу, са ознаком типа ваздухоплова и ограничењем вршења обуке само на уређају за потпуно симулирање летења („*FFS only*”).

(Анекс III, Глава А)

1. Имаоци дозвола кабинског особља које су издате у иностранству могу да поднесу Директорату захтев за валидацију (привремено прихватање) такве дозволе.

За валидацију дозволе кабинског особља стечене у иностранству кандидат мора да положи испит из предмета „Основе ваздухопловства и ваздухопловних прописа” и да поседује лекарско уверење издато у складу са *Part-Medical*.

2. Период валидације дозволе кабинског особља стечене у иностранству не може да буде дужи од једне године, под условом да основна дозвола остане важећа.

(Анекс III, Глава А (3))

За валидацију пилотских дозвола за јавни авио-превоз и друге комерцијалне активности стечених у иностранству, кандидат мора, осим испуњења захтева прописаних у Анексу III Глава А тачка 3, да положи и испит из предмета „Ваздухопловни прописи” и то на нивоу који је одговарајући дозволи која се прихвата.

(Анекс III, Глава Б)

Имаоци дозвола кабинског особља које су издате у иностранству могу да поднесу Директорату захтев за конверзију такве дозволе.

За конверзију дозволе кабинског особља стечене у иностранству кандидат мора да положи испит из свих предмета прописаних у Додатку I на *Part-CC* и да поседује лекарско уверење издато у складу са *Part-Medical*.

(ARA.FCL.200 (6))

Директорат издаје сертификат инструктора као упис одговарајућих права у дозволу пилота, осим сертификата инструктора на тренажеру (*STI*), инструктора за сарадњу вишечлане посаде (*MCCI*) и инструктора летења на уређају за симулирано летење (*SFI*), који се издају на посебном документу.

Директорат издаје сертификат испитивача на посебном документу.

(ARA.FCL.300 (ц))

Теоријски испит за стицање дозволе пилота лаких ваздухоплова (*LAPL*), дозволе приватног пилота ваздухоплова (*PPL*), дозволе пилота једрилице (*SPL*) и дозволе пилота балона (*BPL*) спроводи се на српском или на енглеском језику, према избору кандидата.

Теоријски испити за стицање дозволе професионалног пилота ваздухоплова (*CPL*), дозволе транспортног пилота ваздухоплова (*ATPL*), дозволе пилота вишечлане посаде (*MPL*), као и за стицање овлашћења за инструментално летење (*IR*), спроводе се на енглеском језику.

(FCL.070; ARA.GEN.355; ARA.FCL.250)

Осим у случајевима прописаним у *ARA.FCL.250* (а), Директорат суспендује или ставља ван снаге сертификат испитивача и у следећим случајевима:

- 1) ако је испитивач кажњен за ваздухопловни прекршај;
- 2) ако је донето решење о делимичној или потпуној суспензији коришћења пилотске дозволе испитивача;

3) ако се установи да се испитивач приликом спровођења испита и провера стручности није придржавао стандарда прописаних овим правилником и Приручником за испитиваче (*Flight Examiner Manual*);

4) ако је испитивач правоснажно осуђен за кривично дело које се односи на безбедност ваздушног саобраћаја;

5) ако је учинио други пропуст који га дискредитује за обављање послова испитивача.

Суспензија сертификата испитивача може да траје најдуже шест месеци од дана достављања решења о суспензији и у том року Директорат мора да утврди чињенице везане за разлог суспензије.

Директорат је дужан да истакне обавештење о суспензији сертификата испитивача на званичној интернет страници Директората.

Ако се по доношењу решења о суспензији сертификата испитивача утврди да постоје разлози због којих имацац сертификата више не може да обавља послове испитивача, Директорат доноси решење о стављању ван снаге сертификата испитивача.

Ако Директорат до истека рока од шест месеци не донесе решење о стављању ван снаге сертификата или решење о укидању суспензије, сматраће се да је суспензија престала.

(Анекс VI Додатак I (a)(2)(XIII))

Кандидат који је положио теоријски испит за стицање дозволе транспортног пилота ваздухоплова може да поднесе Директорату захтев за издавање потврде о положеном испиту или захтев да му се у важећу дозволу приватног или професионалног пилота ваздухоплова упише напомена о положеном испиту.

Напомена о положеном испиту са датумом када је кандидат положио последњи предмет се уписује у рубрику XIII дозволе („Напомене”) и то као „*ATPL Theory credit*”.

(Анекс VI Додатак I)

У погледу спецификација *JAR* неусаглашених дозвола летачког особља примењују се све одредбе Додатка I Анекса VI *PART ARA* осим што се изоставља ознака „*FCL*” у серијском броју дозволе.

Образац *JAR* неусаглашених дозвола пилота авиона и хеликоптера

Насловна страна

<p>[Назив и лого надлежне ваздухопловне власти] <i>[Competent authority name and logo]</i></p> <p>ДОЗВОЛА ЛЕТАЧКОГ ОСОБЉА <i>FLIGHT CREW LICENCE</i></p> <p>Издата у складу са <i>ICAO</i> стандардима <i>Issued in accordance with ICAO standards</i></p>

Страна 2

I	Држава издавања <i>State of issue</i>
III	Број дозволе <i>Licence number</i>
IV	Презиме и име имаоца <i>Last and first name of holder</i>
IVa	Датум рођења <i>Date of birth</i>
XIV	Место рођења <i>Place of birth</i>
V	Адреса имаоца Улица, град, област, поштански број <i>Address of holder</i> <i>Street, town, area, postal code</i>
VI	Држављанство <i>Nationality</i>
VII	Потпис имаоца <i>Signature of holder</i>
VIII	Надлежна ваздухопловна власт издавалац дозволе
X	Потпис службеног лица и датум <i>Signature of issuing officer and date</i>
XI	Жиг или печат надлежне ваздухопловне власти <i>Seal or stamp of issuing competent authority</i>

II	Називи дозвола, датум првог издавања и код земље <i>Titles of licences, date of initial issue and country code</i>
IX	Важење: Права из дозволе могу да се користе само ако имацац има важеће лекарско уверење за захтевана права. <i>Validity: The privileges of the licence shall be exercised only if the holder has a valid medical certificate for the required privilege.</i> Документ који садржи фотографију мора да се носи у сврху идентификације имаоца дозволе. <i>A document containing a photo shall be carried for the purposes of identification of the licence holder.</i>
XII	Права радио-телефоније: Ималац ове дозволе је доказао оспособљеност за рад са уграђеном R/T опремом на ваздухоплову на (навести језик(-е)). <i>Radiotelephony privileges: The holder of this licence has demonstrated competence to operate R/T equipment onboard aircraft in (specify the language(s)).</i>
XIII	Напомене: <i>Remarks:</i> Знање језика: (језик(-ци)/ниво/датум важења) <i>Language Proficiency:</i> (language(s)/level/validity date)

Овлашћење <i>Rating</i> Сертификат <i>Certificate</i> Упис <i>Endorsement</i>	Датум провере стручне оспособљености за овлашћење <i>Date of Rating test</i>	Датум провере стручне оспособљености за IR <i>Date of IR test</i>	Важи до <i>Valid until</i>	Број сертификата испитивача <i>Examiners certificate no.</i>	Потпис испитивача <i>Examiners signature</i>	

Скраћенице које се користе у овој дозволи <i>Abbreviation used in this licence</i>	

(Анекс VI Додатак III)

Уз потврду о праву на обучавање ваздухопловног особља, Директорат издаје центру за обуку прилог потврде о праву на обучавање ваздухопловног особља, који садржи ближе описане услове одобрења центра за обуку, елементе система управљања, као и све промене које су одобрене у складу са *ORA.GEN.130*.

(ORA.GEN.115; ARA.GEN.305)

Организација на коју се примењује Анекс VII овог правилника је дужна да поднесе захтев за спровођење периодичне провере најкасније 30 дана пре дана који је програмом надзора из одредбе *ARA.GEN.305* планиран за спровођење те провере.